

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

STATISTIKA ECB

APRIL 2006

BCE ECB EZB EKT EKP

PREGLED

SL

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

**STATISTIKA ECB:
PREGLED
APRIL 2006**

V letu 2006 bo na vseh publikacijah ECB motiv z bankovca za 5 eurov.

© Evropska centralna banka, 2006

Naslov

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt na Majni, Nemčija

Poštni naslov

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main, Nemčija

Telefon

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.int>

Faks

+49 69 1344 6000

Teleks

411 144 ecb d

*Vse pravice so pridržane.
Razmnoževanje v izobraževalne in
nekomercialne namene je
dovoljeno ob navedbi vira.*

ISSN 1725-5740 (elektronska izdaja)

KAZALO

1 POVZETEK			
2 STATISTIKA MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ (MFI)	10	5 PRILOGA 1 Pogostost in pravočasnost objave agregiranih statističnih podatkov za euroobmočje	34
3 DRUGA STATISTIKA O FINANČNIH POSREDNIKI	17	PRILOGA 2 Razpoložljivost podatkov	35
4 STATISTIKA O OBRETNIH MERAH (RAZEN OBRETNIH MER MFI)	18	PRILOGA 3 Izbrani viri	37
5 STATISTIKA O VREDNOSTNIH PAPIRJIH (VKLJUČNO Z DELNICAMI)	18		
6 PLAČILNOBILANČNA STATISTIKA IN STATISTIKA STANJA MEDNARODNIH NALOŽB	20		
7 MEDNARODNE REZERVE EUROSISTEMA	24		
8 STATISTIKA O MEDNARODNI VLOGI EURA	25		
9 EFEKTIVNI TEČAJI EURA	25		
10 STATISTIKA DRŽAVNIH FINANC	25		
11 RAČUNI EUROOBMOČJA ZA INSTITUCIONALNE SEKTORJE	26		
12 STATISTIKA PLAČILNIH SISTEMOV IN SISTEMOV PORAVNAVE POSLOV Z VREDNOSTNIMI PAPIRJI	29		
13 STATISTIČNI VIDIKI ŠIRITVE EUROOBMOČJA	29		
14 IZMENJAVA STATISTIČNIH INFORMACIJ	30		
15 USMERITVE GLEDE OBJAV IN REVIZIJ	30		
16 PRAVNI INSTRUMENTI ECB O STATISTIKI	31		

KRATICE

BDP	bruto domači proizvod
BIS	Banka za mednarodne poravnave
CSDB	centralizirana zbirka podatkov o vrednostnih papirjih
DFP	drugi (nedenarni) finančni posredniki
ECB	Evropska centralna banka
ECU	evropska denarna enota
EER	efektivni tečaj
EMI	Evropski monetarni inštitut
EMU	ekonomska in monetarna unija
ESCB	Evropski sistem centralnih bank
ESR 95	Evropski sistem računov 1995
EU	Evropska unija
FRMU	finančni računi monetarne unije
GESMES	generično statistično sporočilo
M1, M2, M3	denarni agregati, kot jih je opredelila in jih uporablja ECB
MDS	Mednarodni denarni sklad
MFI	monetarna finančna institucija
NCB	nacionalna centralna banka
PPČ	posebne pravice črpanja
SDMX	izmenjava statističnih podatkov in metapodatkov
SDT	sklad denarnega trga
SNR 93	Sistem nacionalnih računov 1993
UL	Uradni list (Evropske unije)

Opomba:

V besedilu je veliko sklicevanj na pravne instrumente in drugo gradivo ECB in Skupnosti. Pravni instrumenti ECB so navedeni v poglavju 16, drugo pomembno gradivo pa je v prilogi 3. Elektronska različica tega dokumenta (ki jo lahko najdete na www.ecb.int/publications) vsebuje povezave na navedene dokumente.

1 POVZETEK

1.1 UPORABA, VSEBINA IN GLAVNE ZNAČILNOSTI STATISTIKE ECB

1. Poglavitni cilj Eurosistema¹ je ohranjanje stabilnosti cen na euroobmočju. Ne glede na stabilnost cen mora podpirati tudi splošne ekonomske politike na tem območju. Ob upoštevanju teh ciljev vodi Evropska centralna banka (ECB) denarno politiko na euroobmočju, opravlja devizne posle in prispeva k stabilnosti finančnega sistema. Za opravljanje teh nalog je potrebno veliko statističnih podatkov, ki jih posreduje Evropski sistem centralnih bank (ESCB) oziroma Eurosistem ali Evropska komisija (predvsem Eurostat) v sodelovanju z nacionalnimi statističnimi uradi². Ta dokument se osredotoča predvsem na statistiko, ki je potrebna za podporo teh nalog. ESCB zbira tudi statistične podatke za operativne namene, ki se nanašajo predvsem na plačilne in poravnalne sisteme (ta statistika je tu zajeta na kratko). Večina razprave zadeva agregirane podatke, ki zajemajo euroobmočje. Nacionalni prispevki k tem agregatom in statistične informacije, ki jih centralne banke zbirajo za nacionalne namene, niso del tega dokumenta.

2. Na splošno sta za statistične podatke odgovorna ECB in Komisija. ECB je na evropski ravni odgovorna za denarno in bančno statistiko ter statistiko finančnih trgov. Odgovornost deli s Komisijo na področju plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb, finančnih računov in nefinančnih računov, razčlenjenih po institucionalnih sektorjih. Komisija je odgovorna za druga področja statistike, pri čemer ECB kot uporabnico zanimajo predvsem statistika cen in stroškov, nacionalni računi in številni drugi ekonomski statistični podatki. Ta področja pristojnosti ter dogovori o sodelovanju so vzpostavljeni z Memorandumom o soglasju, katerega najnovejša različica je bila dogovorjena marca 2003.

3. Namen tega dokumenta, ki posodablja dokument z naslovom »Statistične informacije,

ki jih zbira in pripravlja ESCB« (izdala ECB maja 2000), je zagotoviti enoten in dostopen vir informacij o statistiki ECB. Opisuje zbiranje statističnih podatkov, kot je to potekalo konec leta 2005, in navaja, kje so podatki predmet pravnih instrumentov ECB. Dokument nakazuje tudi možen nadaljnji razvoj na področjih, kjer je statistika ECB še vedno nepopolna ali nezadostna. Zahteve ECB glede splošne ekonomske statistike, za katero je odgovorna Evropska komisija na ravni Skupnosti, so obravnavane v drugi publikaciji ECB z naslovom »Pregled zahtev na področju splošne ekonomske statistike« (december 2004). ECB opravi na tem področju nekaj statističnega dela tudi na lastno pobudo. Glavna primera sta desezoniranje mesečnega harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin Evropske komisije, ki se uporablja za spremljanje inflacije na euroobmočju, in priprava polletnih povprečij o cenah stanovanjskih nepremičnin za euroobmočje, ki se pripravljajo na podlagi neharmoniziranih podatkov. Desezonirane harmonizirane cene življenjskih potrebščin in cene stanovanjskih nepremičnin v tem dokumentu niso obravnavane.

4. Pogodba o Evropski uniji je dala Evropskemu monetarnemu inštitutu (EMI) nalogo, da izvede statistične priprave za tretjo fazo ekonomske in monetarne unije (EMU) in da zlasti spodbuja potrebno usklajitev statistike. Julija 1996 je EMI objavil izjavo o statističnih zahtevah za začetek EMU. V tretji fazi EMU, ki se je začela januarja 1999, mora ECB ob pomoči nacionalnih centralnih bank (NCB) Evropske unije zbirati statistične podatke, ki omogočajo ESCB opraviti naloge, in po potrebi prispevati k njihovemu nadaljnjemu usklajevanju. V okviru ESCB Statut³ zahteva, da ECB opredeli statistične

1 Eurosistem sestavljajo ECB in centralne banke držav članic Evropske unije, ki so sprejele euro. ESCB sestavljajo ECB in centralne banke vseh držav članic EU.

2 Eurostat je statistični urad Evropskih skupnosti. Eurostat in nacionalni statistični uradi držav članic sestavljajo Evropski statistični sistem.

3 Statut Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke je protokol, ki je priloga Pogodbi o Evropski uniji, ki je bila podpisana v Maastrichtu februarja 1992.

informacije, ki so potrebne za opravljanje njenih nalog, in da statistiko v čim večji možni meri zbirajo nacionalne centralne banke. Nacionalne centralne banke (in v nekaterih primerih drugi nacionalni organi) zbirajo podatke od institucij poročevalk in drugih nacionalnih virov, pripravijo prispevke za agregate euroobmočja in te informacije pošljejo ECB, ki nato pripravi agregate za euroobmočje. ECB in nacionalne centralne banke skupaj razvijajo statistične metodologije.

5. Nacionalne centralne banke prispevajo tudi k pripravi pravnih aktov ECB na področju statistike na podlagi členov 34 in 14.3 Statuta ter v okviru Uredbe Sveta EU (ES) št. 2533/98 o statistiki ECB. Kjer so potrebe ECB dovolj dobro opredeljene, se zahteve formalizirajo v pravnem instrumentu, ki ga sprejme Svet ECB. Seznam teh instrumentov je naveden v poglavju 16. Pokrivajo čedalje širše področje posredovanja statističnih podatkov v ECB, in sicer v obsegu, ki je določen v zakonodaji Skupnosti. Za veliko dodatnih informacij in kadar statistične potrebe ECB še niso v celoti opredeljene, se ECB pri pridobivanju statističnih podatkov opira na pristojnost nacionalnih centralnih bank (in drugih nacionalnih organov).

6. Poleg sodelovanja z institucijami Skupnosti Statut zahteva, da ECB v statističnih zadevah sodeluje z mednarodnimi organizacijami. Kolikor je to mogoče, je statistika ECB skladna z evropskimi in mednarodnimi standardi (v tem dokumentu je navedenih nekaj nujnih odmkov). Zaradi tega je statistika bolj uporabna, hkrati pa zmanjšuje breme poročanja. V ta namen je ECB razvila postopek prednosti in stroškov, kjer so predlogi za večje spremembe statistike razloženi in utemeljeni, pregledani in čimbolj stroškovno ovrednoteni ter po potrebi spremenjeni ali zavrženi.

7. Glavni cilj politike Eurosistema je euroobmočje. Da je statistika uporabna, mora biti agregirana tako, da zajema euroobmočje. S to zahtevo se pojavlja vprašanje usklajenosti (ker morajo biti podatki dovolj homogeni, da

omogočajo smiselno agregiranje), zlasti na področju denarne in bančne statistike ter plačilnobilančne statistike in statistike stanja mednarodnih naložb (ter finančnih računov, ki so deloma izvedeni iz njih) pa ustvarja potrebo po zadostnih informacijah za pripravo agregatov za euroobmočje. Zlasti morajo biti transakcije in stanja znotraj euroobmočja ločeni od transakcij in stanj zunaj njega, kar omogoča konsolidacijo na ravni euroobmočja.

8. Poleg podatkov za euroobmočje so nacionalni prispevki k agregatom euroobmočja pomembna sestavina za analizo gibanj, ki obsega tudi transmissijski mehanizem denarne politike in stopnjo povezanosti trgov. Poleg tega se člen 5 Statuta o zbiranju statističnih podatkov uporablja za vse države članice EU in v skladu s Statutom je za statistiko odgovoren Razširjeni svet ECB, v katerem so vključeni tudi guvernerji centralnih bank držav članic EU zunaj euroobmočja. Uredba Sveta EU o statistiki ECB priznava, da pravni instrumenti, ki jih sprejme ECB, sicer ne zavezujejo nesodelujočih držav članic, kljub temu pa morajo vse države članice EU prispevati k izpolnjevanju zahtev na podlagi člena 5 Statuta. Skladno s tem nesodelujoče države članice ECB posredujejo veliko statističnih podatkov, ki se uporabljajo za spremljanje njihovih gospodarstev in za ocenjevanje njihove pripravljenosti za sprejem eura.

9. Pogostost in pravočasnost (in seveda drugi vidiki kakovosti) sta sestavni del zahtev. Zato da lahko ECB pravočasno objavi agregate za euroobmočje na področju denarne in bančne statistike, statistike finančnih trgov in plačilnobilančne statistike, potrebuje mesečne podatke, ki morajo biti na voljo v približno treh do sedmih tednih po koncu meseca, na katerega se nanašajo. Bolj podrobni četrletni podatki morajo biti v skladu z daljšim časovnim okvirom na voljo najkasneje v treh mesecih. Četrletni podatki o računih euroobmočja, ki so v veliki meri odvisni od drugih četrletnih virov, so neizogibno izdelani precej pozneje, kljub temu pa je dolgoročni cilj pridobitev teh

podatkov v treh mesecih po koncu četrtega, na katerega se nanašajo.

10. Statistični podatki so za ekonomsko analizo najbolj uporabni, če je na voljo dovolj dolga serija primerljivih podatkov. Za številne statistične podatke euroobmočja so bile narejene ocene za obdobja pred začetkom serije, v nekaterih primerih do leta 1980 ali celo prej, čeprav takšnih podatkov ni mogoče v celoti primerjati s tekočimi podatki.

1.2 DENARNA STATISTIKA, STATISTIKA FINANČNIH INSTITUCIJ IN FINANČNIH TRGOV

11. Strategija denarne politike Eurosistema daje velik pomen količini denarja, na kar opozarja objava referenčne vrednosti za rast širšega denarnega agregata M3. Denar večinoma sestavljajo likvidne obveznosti monetarnih finančnih institucij (MFI), ki poročajo podatke za denarno statistiko. Merilo za vključitev institucije v sektor MFI je, da zadevna institucija sprejema vloge (od subjektov, ki niso MFI) ali izdaja finančne instrumente, ki so bližnji substituti za vloge, in daje posojila in/ali vlaga v vrednostne papirje. Nacionalne centralne banke (ki so skupaj z ECB same del sektorja MFI) posredujejo seznam finančnih institucij, ki izpolnjujejo to opredelitev. Ta opredelitev je širša od tiste, ki v zakonodaji Skupnosti določa kreditne institucije, predvsem zaradi vključitve skladov denarnega trga (SDT).

12. Opredelitev homogenega denarnega sektorja je prvi korak v razvoju denarne statistike. Drugi korak je določitev postavk, ki se vključijo v konsolidirano bilanco stanja tega sektorja (»konsolidirana« pomeni, da so transakcije in stanja znotraj sektorja netirane). Konsolidirana bilanca stanja MFI zagotavlja večino podatkov za pripravo mesečnih denarnih agregatov in protipostavk denarju.

13. Ob upoštevanju dogovorjene opredelitve monetarnih finančnih institucij zagotavlja konsolidirana bilanca stanja MFI vir denarnih

podatkov, ki so konceptualno enakovredni bilancam stanja nacionalnega bančnega sektorja, na katerih običajno temelji nacionalna denarna statistika. Centralna država in nerezidenčni sektorji so »denarno nevtralni«, kar pomeni, da njihova imetja denarnih instrumentov niso vključena v količino denarja. Take sektorje je treba opredeliti, njihova imetja denarnih instrumentov pri MFI euroobmočja pa je treba izločiti iz denarnih agregatov za euroobmočje. Opredelitve državnega sektorja, rezidenčnosti in podsektorjev, ki sestavljajo nedenarni sektor, se dosledno uporabljajo za celotno euroobmočje v skladu z evropskim sistemom računov Skupnosti 1995 (ESR 95), ki ga je vzpostavila Uredba Sveta (ES) št. 2223/96. Nekatere podrobnejše informacije so na voljo samo četrtno.

14. Pomembne so tudi mesečne informacije o obrestnih merah za denarne in kreditne instrumente. Podatki o obrestnih merah so potrebni za spremljanje transmisije denarne politike, za boljše razumevanje strukture finančnih trgov in za ocenjevanje finančnih razmer v različnih sektorjih gospodarstva v euroobmočju. Kreditne institucije in nekateri drugi subjekti (ki predstavljajo daleč največji del sektorja MFI) poročajo o pasivnih in aktivnih obrestnih merah za nove in obstoječe posle v eurih, sklenjene z gospodinjsvi in nefinančnimi družbami v euroobmočju. Informacije o obrestnih merah ustrezajo kategorijam bilance stanja MFI.

15. Podatki se zagotavljajo tudi za druga področja, povezana z denarno statistiko. Izdaje vrednostnih papirjev⁴ in posojila, ki jih odobrijo »drugi« (nedenarni) finančni posredniki (DFP), so za izposojevalce alternativni vir bančnemu financiranju, za posojevalce pa so delnice/točke, ki jih izdajo investicijski skladi, nadomestilo za nekatere terjatve do bank. Investicijski skladi, nekateri

4 Vrednostni papirji so največja kategorija finančnih instrumentov na euroobmočju in so pomembni skoraj na vseh področjih statistike ECB. ECB je nedavno razvila podatkovno zbirko z izčrpnimi informacijami o vrednostnih papirjih skupaj z različnimi statističnimi, analitičnimi in operativnimi aplikacijami, kakor je opisano v odstavku 79.

drugi finančni posredniki ter zavarovalnice in pokojninski skladi so veliki in dejavni udeleženci na finančnih trgih. Cene in donosi na finančnih trgih lahko temeljito vplivajo na gospodarska gibanja in lahko razkrijejo tudi tržna pričakovanja glede inflacije in gospodarske aktivnosti. ECB zbira veliko informacij o finančnih trgih (kot so izdaje vrednostnih papirjev, cene in donosi finančnih trgov). Najbolj pomembne finančne institucije zunaj sektorja MFI so zavarovalnice in pokojninski skladi, o katerih ECB zbira podatke v skladu s Smernico ECB/2002/7, kakor je bila spremenjena s smernico ECB/2005/13, ter investicijski skladi razen skladov denarnega trga, za katere namerava ECB kmalu sprejeti uredbo.

1.3 PLAČILNA BILANCA IN ZUNANJA STATISTIKA

16. Na področju plačilne bilance in z njo povezanih zunanjih statistik je za namene denarne politike potrebna mesečna plačilnobilančna statistika s prikazom glavnih postavk, ki vplivajo na denarna gibanja in devizne trge, dopolnjuje pa jo bolj podrobna četrletna statistika. Skladen metodološki okvir omogoča povezovanje denarne in plačilnobilančne statistike za euroobmočje. Prav tako so potrebni mesečni statistični podatki o mednarodnih rezervah in devizni likvidnosti Eurosistema ter četrletni in bolj podrobni letni statistični podatki o stanju mednarodnih naložb, ki zagotavljajo celovit pregled terjatev in obveznosti euroobmočja do tujine. Druga s tem povezana statistika obsega šestmesečne podatke o stanju in tokovih portfeljskih naložb, razčlenjenih po valutah, ki se uporabljajo pri ocenjevanju mednarodne vloge eura kot naložbene valute. Številne centralne banke zagotavljajo tudi statistične podatke o uporabi eura pri fakturiranju v zunanjih transakcijah.

17. Agregati, ki zajemajo euroobmočje, prikazujejo prejemke in izdatke ter sredstva in obveznosti ločeno. V ta namen morajo države euroobmočja čezmejne transakcije in stanja

ločiti na transakcije in stanja znotraj euroobmočja ter transakcije in stanja s tujino. Četrletna plačilnobilančna statistika in letna statistika stanja mednarodnih naložb zagotavljata geografsko razčlenitev po državah ali skupinah držav in po partnerjih, ki so prek zunanjih transakcij in stanj povezani z euroobmočjem.

18. Medtem ko so te zahteve kar najbolj skladne s standardi, določenimi v Plačilnobilančnem priročniku (peta izdaja) Mednarodnega denarnega sklada (MDS), je ECB sprejela tudi nekatere predloge za usklajitev z evropskimi potrebami in ukrepe za vključitev plačilne bilance euroobmočja v denarno statistiko ter gospodarske in finančne račune. Plačilnobilančna statistika in statistika stanja mednarodnih naložb prispevata tudi k ocenjevanju mednarodne vloge eura in se nanašata na delovanje plačilnih sistemov in sistemov poravnave poslov z vrednostnimi papirji. ECB ima na teh področjih različne interese in si prizadeva za izboljšanje skladnosti podatkov.

19. Na področju plačilnobilančne statistike in statistike stanja mednarodnih naložb ECB in Eurostat tesno sodelujeta. ECB pripravlja agregate za euroobmočje, Eurostat pa pripravlja statistiko za Evropsko unijo kot celoto. Glede metodološkega okvira se ECB osredotoča na finančni račun in z njim povezane dohodke, Eurostat pa na preostali tekoči račun in kapitalni račun. Tako ECB kot Eurostat natančno spremljata tudi neposredne naložbe.

20. ECB pripravlja tudi indekse nominalnega in realnega efektivnega tečaja eura, pri čemer uporablja različne deflatorje.

1.4 STATISTIKA DRŽAVNIH FINANC

21. ECB se iz različnih razlogov močno zanima za podatke o državnih finančnih. ECB podobno kot Komisija pripravlja redna »konvergenčna« poročila, v katerih ocenjuje pripravljenost nesodelujočih držav članic za sprejem eura, pri čemer sta pomembna kriterija

javnofinančni primanjkljaj in dolg. ECB ravno tako pozorno spremlja dogajanja glede postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Za to so potrebni letni podatki, ki se zbirajo na podlagi Smernice ECB/2005/5 z vsemi spremembami, in sicer v obliki, ki omogoča analizo javnofinančnega primanjkljaja in dolga (kot je opredeljeno za namene postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in Pakta za stabilnost in rast), spremljanje razmerja med primanjkljajem in spremembo dolga, povezavo med temi podatki in nekoliko drugačnimi podatki na osnovi ESR 95 ter poleg tega omogoča ECB, da pripravi agregate za euroobmočje in EU z ustrezno obravnavo vplačil in prejemkov iz proračuna Skupnosti. Dejavnosti državnega sektorja imajo velik vpliv tudi na gospodarska gibanja, zato ECB skladno s tem spremlja četrletne podatke o njegovih transakcijah. Ti podatki se zbirajo v skladu z zakonodajo Skupnosti.

1.5 RAČUNI EUROOBMOČJA ZA INSTITUCIONALNE SEKTORJE

22. Četrletni finančni računi monetarne unije (FRMU) sledijo integriranemu pristopu, ki je predstavljen v ESR 95. ECB pri pripravi četrletnih finančnih računov za euroobmočje, ki dopolnjujejo denarno analizo in raziskave o politikah, uporablja ustrezno statistiko za euroobmočje in nacionalne finančne račune. Finančni računi se še vedno razvijajo in ko bodo dokončani, naj bi predstavljali usklajen sistem za beleženje finančnih razmerij med institucionalnimi sektorji in četrleten prikaz stanj najetih in danih posojil, kar omogoča izčrpno analizo finančnih naložb in financiranja. Ker četrletni FRMU temeljijo na mednarodnih statističnih računovodskih standardih, so tudi močan instrument za doseganje usklajenosti znotraj področij statistike in med njimi. Od pomladi 2007 dalje bodo FRMU vključeni v četrletne nefinančne račune, ki jih skupaj razvijata ECB in Komisija, in bodo zagotovili celovito sliko transakcij in finančnih stanj institucionalnih sektorjev na euroobmočju. Četrletni računi euroobmočja bodo najpomembnejši del statistike, saj bodo

povezali različne elemente. Priprava teh računov je trenutno najpomembnejša prednostna naloga ECB na področju statistike.

1.6 IZMENJAVA STATISTIČNIH PODATKOV

23. Dobri sistemi izmenjave podatkov prispevajo k pravočasnosti in kakovosti. Sistem izmenjave podatkov ESCB deluje tekoče in večinoma avtomatično. Z lahkoto se odziva na nove statistične zahteve ter učinkovito in usklajeno sprejema nove podatke.

24. Sistem ESCB temelji na uporabi posebnega telekomunikacijskega omrežja in standardizirane oblike statističnih sporočil – generično statistično sporočilo za časovne vrste (GESMES/TS) – ki se na splošno uporablja tudi kot standard za izmenjavo statističnih podatkov in metapodatkov (tj. podatkov o podatkih) z Evropsko komisijo in mednarodnimi organizacijami. GESMES/TS (SDMX-EDI) in SDMX-ML (ki še bolj izkorišča uporabo interneta in drugih sodobnih tehnologij) sta sporočila, ki temeljita na istem podatkovnem modelu. Vodenata sta v okviru pobude za izmenjavo statističnih podatkov in metapodatkov (SDMX), ki so jo vzpostavile evropske in mednarodne organizacije, vključno z ECB, za spodbujanje skupnih standardov in najboljših praks pri izmenjavi in souporabi statističnih podatkov.

25. ECB že dolgo javno objavlja podatke za euroobmočje na svoji spletni strani. Nedavna pobuda razširja dostop in vključuje številne nacionalne prispevke in s tem povezano statistiko, tako da uporabnikom teh podatkov ne bo treba iskati na spletnih straneh NCB. Isti podatki so skupaj z opisnim gradivom predstavljeni tudi v nacionalnih jezikih na spletnih straneh NCB.

2 STATISTIKA MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ (MFI)

2.1 UVOD

26. Statistični sistem euroobmočja, ki zajema sektor MFI, je sestavljen iz dveh glavnih elementov: seznama MFI, kot je opredeljen za statistične namene, ter opisa statističnih informacij, ki jih monetarne finančne institucije poročajo v mesečnih ali četrletnih časovnih presledkih. Uredbe določajo, katere podatke morajo MFI poročati nacionalnim centralnim bankam. Smernica ECB/2003/2 (z vsemi spremembami) določa vsebino, obliko, časovni razpored in drugo za podatke MFI, ki jih nacionalne centralne banke posredujejo ECB, in opredeljuje podatke, ki jih mora zagotoviti Eurosistem o svojem poslovanju, ter druge s tem povezane informacije, ki jih ECB potrebuje, vendar niso zajete v uredbah.

27. Osnovna statistična zahteva je mesečna konsolidirana bilanca stanja denarnega sektorja na euroobmočju. Uredba ECB/2001/13 o konsolidirani bilanci stanja sektorja MFI (z vsemi spremembami) zagotavlja pravno podlago za pridobivanje teh podatkov. Zajema tudi dodatne informacije, potrebne za izpeljavo transakcij, ki se uporabljajo za izračun denarnih agregatov in protipostavk za euroobmočje. Bilanca stanja MFI zagotavlja tudi statistično podlago za izračun obveznih rezerv, ki jih morajo imeti kreditne institucije.

28. Uredba ECB/2001/18 (z vsemi spremembami) zadeva aktivne in pasivne obrestne mere, ki jih kreditne institucije in drugi subjekti uporabljajo pri poslih v eurih z gospodinjsvi in nefinančnimi družbami v euroobmočju.

2.2 KAJ SO MONETARNE FINANČNE INSTITUCIJE?

29. ECB ob pomoči nacionalnih centralnih bank vzdržuje seznam MFI, kot je opredeljen za statistične namene v skladu s spodaj navedenimi načeli razvrščanja. Postopki iz

Smernice ECB/2003/2 (z vsemi spremembami) zagotavljajo, da seznam MFI ostane ažuren, točen, čimbolj homogen in dovolj stabilen za statistične namene. Odzivati se mora tudi na finančne inovacije, ki lahko vplivajo na značilnosti finančnih instrumentov in povzročijo, da finančne institucije preusmerijo svoje poslovanje. Seznam MFI, kot je opredeljen za statistične namene, in seznam nasprotnih strank, kot so opredeljene za namene denarne politike, se prekrivata, zato je seznam MFI pomemben tako za operativne kot za statistične namene.

30. Člen 2.1 Uredbe ECB/2001/13 takole opredeljuje MFI: *»[Poleg centralnih bank] MFI obsegajo rezidentne kreditne institucije, kakor so opredeljene v pravo Skupnosti, in vse druge rezidentne finančne institucije, katerih posel je sprejemanje vlog in/ali zelo podobnih nadomestkov za vloge od subjektov, ki niso MFI, ter za lasten račun (vsaj v ekonomskem smislu) dajanje posojil in/ali izvajanje naložb v vrednostne papirje«*. Sektor MFI tako poleg centralnih bank obsega dve širši skupini rezidentnih finančnih posrednikov. To so kreditne institucije, ki so v pravo Skupnosti (v skladu z direktivami o bančnem usklajevanju) opredeljene kot *»podjetje, čigar poslovanje predstavlja sprejemanje depozitov in drugih vračljivih sredstev od javnosti (vključno s prihodki od prodaje bančnih obveznic javnosti) in odobravanje kreditov za svoj račun«*, in druge rezidentne finančne institucije, ki ustrezajo opredelitvi MFI s tem, ko izdajajo finančne instrumente, ki so bližnji substituti za vloge.

31. Ali so finančni instrumenti bližnji substituti za vloge, je odvisno od njihove likvidnosti, ki po drugi strani združuje značilnosti prenosljivosti, konvertibilnosti v valuto ali prenosljive vloge, kapitalske gotovosti in v nekaterih primerih tržnosti. Ravno tako so lahko pomembni pogoji izdaje. Ta načela so določena v prilogi I Uredbe ECB/2001/13.

32. Za delnice odprtih kolektivnih investicijskih skladov trg v običajnem pomenu

ne obstaja. Kljub temu lahko vlagatelji dobijo dnevne kotacije delnic in črpajo sredstva po tej ceni. Nekateri kolektivni investicijski skladi, in sicer skladi denarnega trga, so vključeni v sektor MFI, ker se šteje, da so njihove delnice/točke v smislu likvidnosti bližnji substituti za vloge. Skladi denarnega trga vlagajo predvsem v bančne vloge in dolžniške instrumente s kratko preostalo zapadlostjo in lahko dosežajo stopnje donosa, podobne obrestnim meram instrumentov denarnega trga. Merila za določitev skladov denarnega trga so določena v prilogi I Uredbe ECB/2001/13.

33. V ESR 95 so finančni posredniki, ki so opredeljeni kot MFI, razdeljeni v dva podsektorja, in sicer centralne banke (sektor S.121) in druge denarne finančne institucije (S.122). Konec leta 2005 je sektor MFI na euroobmočju obsegal ECB in dvanajst nacionalnih centralnih bank, 6.248 kreditnih institucij, 1.645 skladov denarnega trga in štiri druge institucije. Vsem institucijam v sektorju MFI seveda ni treba izpolnjevati vseh statističnih zahtev. Če mesečni podatki zajemajo najmanj 95% celotne bilance stanja nacionalnih MFI, lahko NCB oprosti male MFI rednega poročanja. Kljub temu morajo vse kreditne institucije za namene obveznih rezerv pošiljati nekatere informacije četrtletno in vse MFI morajo posredovati informacije letno, da se preveri 95% zajetje in izračuna ocena celotne vrednosti. NCB lahko, če želi, zbira podatke o obrestnih merah MFI z vzorčenjem po postopku, določenim v Uredbi ECB/2001/18.

2.3 MESEČNA KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA

34. Konsolidirana bilanca stanja daje dovolj podrobne mesečne podatke o poslovanju MFI, tako da ima ECB popolne informacije o denarnih gibanjih na euroobmočju. Bilanca stanja je konsolidirana v smislu, da so posli med MFI netirani. Denarna statistika, ki jo ECB pripravlja iz teh podatkov, je povzeta v poglavju 2.5. Mesečni podatki, ki jih poročajo kreditne institucije, se uporabljajo tudi za izračun njihove osnove za obvezne rezerve.

35. Stanje denarja sestavljajo bankovci in kovanci v obtoku, druge denarne obveznosti MFI (vloge in drugi finančni instrumenti, ki so bližnji substituti za vloge) in denarne obveznosti enot centralne države, kot sta pošta in zakladnica (zahteve ECB v zvezi s temi enotami so določene v prilogi VII Smernice ECB/2003/2). Protipostavke denarju so druge postavke v bilanci stanja MFI, ki so urejene na analitično uporaben način. ECB pripravlja agregate za euroobmočje tako v obliki stanj kot v obliki transakcij.

36. ECB zahteva, da so statistične informacije razčlenjene po instrumentih, zapadlosti, valuti in nasprotnih strankah. Ker veljajo za sredstva in obveznosti zahteve ločenega poročanja, sta spodaj zaporedoma obravnavani obe strani bilance stanja.

2.3.1 KATEGORIJE INSTRUMENTOV IN ZAPADLOSTI

(a) Obveznosti

37. Mesečno se zbira razčlenitev po naslednjih instrumentih: gotovina v obtoku; obveznosti iz naslova vlog, vključno s stanji na predplačniških karticah; repo pogodbe (pogodbe o začasni prodaji vrednostnih papirjev); delnice/točke skladov denarnega trga; izdani dolžniški vrednostni papirji, vključno z vrednostnimi papirji denarnega trga; kapital in rezerve ter preostale obveznosti. Smernica ECB/2003/2 zahteva, da nacionalne centralne banke vsakih šest mesecev ECB pošljejo mesečne podatke o obveznostih e-denarja – vsi izdajatelji e-denarja na euroobmočju so namreč kreditne institucije. Obveznosti iz naslova vlog so naprej razčlenjene na vloge čez noč, vezane vloge in vloge na odpoklic. Preostale obveznosti vključujejo razmejene obresti na obveznosti (to je odmik od ESR 95, ki priporoča vključitev razmejenih obresti v ustrezno vrsto instrumenta).

38. Kadar finančni instrumenti niso v celoti primerljivi med trgi, se lahko namesto razčlenitve po instrumentih uporablja razčlenitev prvotne (in ne preostale) zapadlosti.

Razmejnitve za razrede zapadlosti (ali za dobo odpoklica) v mesečni statistiki so eno- in dvoletna zapadlost ob izdaji za vezane vloge ter trimesečni odpoklic in (pri prostovoljnem poročanju) dvoletni odpoklic za vloge na odpoklic. Neprenosljive vloge na vpogled (varčevalne vloge na vpogled) so vključene v razred »do treh mesecev«. Repo pogodbe (ki so običajno zelo kratkoročni instrumenti, običajno dogovorjeni za manj kot tri mesece) niso razčlenjene po zapadlosti. Razčlenitev zapadlosti dolžniških vrednostnih papirjev, ki jih izdajo MFI (vključno z vrednostnimi papirji denarnega trga), je eno ali dve leti. Za delnice/točke, ki jih izdajo skladi denarnega trga, ni razčlenitve po zapadlosti, ker ta koncept zanje ni pomemben.

(b) Sredstva

39. Imetja sredstev MFI so mesečno razčlenjena na gotovino; posojila; vrednostne papirje razen delnic, vključno z vrednostnimi papirji denarnega trga; delnice/točke skladov denarnega trga; delnice in drug lastniški kapital; osnovna sredstva ter preostala sredstva, ki vključujejo razmejene obresti iz sredstev. Razčlenitev zapadlosti po prvotni zapadlosti je potrebna za posojila (na eno leto in na pet let) in imetja MFI dolžniških vrednostnih papirjev (na eno leto in na dve leti).

2.3.2 VALUTE

40. Za vse ustrezne postavke bilance stanja je treba ločeno poročati zneske v eurih in drugih valutah. Četrletne informacije, ki navajajo glavne tuje valute posamezno, se uporabljajo za izločitev učinkov tečajnih sprememb iz podatkov o tokovih (glej spodaj).

2.3.3 NASPROTNE STRANKE

41. Nasprotne stranke v euroobmočju se določijo na podlagi seznama MFI (če so MFI) ali v skladu s smernicami, ki jih določi ECB (ki so skladne z ESR 95). V obeh primerih se v mesečni bilanci stanja MFI ločeno obravnavajo nasprotne stranke, ki so rezidenti iste države članice kot MFI poročevalka, in nasprotne stranke, ki so rezidenti drugje na euroobmočju. Denarni instrumenti, ki jih imajo

MFI same (S.121 in S.122 v ESR 95), centralna država (S.1311) in nerezidenti euroobmočja, so izločeni iz denarnih agregatov ECB. Te instrumente je treba opredeliti, da bi ugotovili zneske, ki jih posedujejo nedenarni sektorji. Ker je v analizi precejšnja pozornost usmerjena na posamezne nedenarne sektorje, MFI pošljejo mesečno razčlenitev obveznosti iz naslova vlog, pri čemer so opredeljene obveznosti do sektorja širše države brez centralne države (S.1312, S.1313 in S.1314), nefinančnih družb (S.11), drugih finančnih posrednikov (S.123, vključno z izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti, S.124), zavarovalnic in pokojninskih skladov (S.125) in gospodinjestev (S.14, vključno z nepridobitnimi institucijami, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, S.15). Posojanje MFI je mesečno razčlenjeno na posojanje sektorju širše države in posojanje drugim zgoraj navedenim sektorjem, z nadaljnjo razdelitvijo posojanja gospodinjestvom s potrošniškimi krediti, posojanje za nakup stanovanj in drugo posojanje. Takšna podrobna sektorska razčlenitev nasprotnih strank v mesečni statistiki, ki je dopolnjena z razčlenitvijo po zapadlosti in valutah, kjer je to primerno, je zahteva, ki je bila uvedena v Uredbi ECB/2001/13. V kategorijah vlog, vezanih za več kot dve leti, in vlog na več kot dvoletni odpoklic ter repo pogodb obstaja zaradi sistema obveznih rezerv še nadaljnja razdelitev na obveznosti do kreditnih institucij, drugih nasprotnih strank MFI in do centralne države.

2.3.4 MEDSEBOJNO POVEZOVANJE KATEGORIJ INSTRUMENTOV IN ZAPADLOSTI Z VALUTAMI IN NASPROTNIMI STRANKAMI

42. Za pripravo denarne statistike euroobmočja in izračun osnove za obvezne rezerve kreditnih institucij je potrebno mesečno poročanje o nekaterih medsebojnih povezavah med instrumenti, zapadlostjo, valutami in nasprotnimi strankami. Največ podrobnosti je potrebnih za nasprotne stranke, ki so del nedenarnega sektorja. Razčlenitev stanj v razmerju do drugih denarnih finančnih institucij je potrebna za netiranje saldov med

monetarnimi finančnimi institucijami ali za izračun osnove za obvezne rezerve. Za izračun osnove za obvezne rezerve so potrebne tudi razčlenitve v razmerju do nerezidentov euroobmočja pri vlogah, vezanih za več kot dve leti, vlogah na odpoklic nad dve leti ter pri repo pogodbah. Za namene plačilne bilance je pri vlogah nerezidentov potrebna razčlenitev zapadlosti do enega leta in nad enim letom.

2.3.5 POSLI Z IZVEDENIMI FINANČNI MI INSTRUMENTI

43. Izvedeni finančni instrument je instrument, ki je vezan na drug finančni instrument oziroma indeks ali blago, ki omogoča samostojno trgovanje na finančnem trgu s posebnimi tveganji (na primer spremembe obrestnih mer ali deviznih tečajev oziroma cene ali bonitete). ESR 95 zahteva, da se stanja izvedenih finančnih instrumentov vpisujejo, če imajo tržno vrednost ali se lahko na trgu netirajo, tj. če jih lahko pogodbeni stranka dejansko razveljavi s sklenitvijo druge pogodbe z nasprotnim učinkom. Tekoča tržna cena izpeljanega instrumenta določa vrednost terjatve ene stranke do druge. V statistiki bilance stanja MFI se ta vrednost vpiše, če je MFI pogodbeni stranka. Pri tem ni pomembno, ali terjatev v času trajanja pogodbe preide od ene stranke na drugo ali če je tržna cena nič – cena bo nič ob začetku zamenjave ali kadar se spremenljiva razlika ves čas prilagaja. Tako se izvedeni finančni instrumenti v bilanco stanja MFI vpisujejo na bruto osnovi po tržni vrednosti, razen če nacionalna računovodska pravila zahtevajo zunajbilančno knjiženje. Razvrščeni so pod »ostala sredstva«, če imajo pozitivno vrednost za MFI poročevalko, ali pod »ostale obveznosti«, če imajo negativno vrednost, bolj podrobni podatki pa se ne posredujejo. Če odražajo stanja z nerezidenti euroobmočja, se vpisujejo tudi v plačilno bilanco in v stanje mednarodnih naložb (glej poglavje 6 spodaj).

44. Za statistične namene se izvedeni finančni instrument obravnava kot finančni instrument, ki je ločen od osnovnega finančnega instrumenta, na katerem temelji pogodba. Tako

stanja izvedenih finančnih instrumentov v bilanci stanja MFI ne razkrivajo osnovnega finančnega instrumenta niti ne beležijo nominalnega zneska, za katerega je bila pogodba sklenjena. ECB pridobi takšne informacije pretežno iz rednih anket BIS o globalnih dejavnostih z izvedenimi finančnimi instrumenti.

2.3.6 PRIPRAVA STATISTIKE TOKOV (ALI TRANSAKCIJ)

45. MFI poročajo obveznosti iz naslova vlog in sredstva v obliki posojil po nominalni vrednosti (to je izrecna zahteva iz Uredbe ECB/2004/21 o spremembah Uredbe ECB/2001/13, čeprav je ni treba uporabljati za kupljena posojila ali posojila, za katera je MFI naredila rezervacijo). Če so postavke, o katerih se poroča v nominalni vrednosti, denominirane v eurih, pri njih ne nastanejo vrednostne spremembe. Sicer pa spremembe v stanjih bilance stanja odražajo vrednostne spremembe in prerazvrstitve kakor tudi transakcije. ECB poskuša izdvojiti transakcije (»tokove«) v mesecu z ugotavljanjem in izločanjem učinka prevrednotenja in prerazvrstitev ter na podlagi transakcij izračunava stopnje rasti postavk v bilanci stanja MFI, denarne agregate in nekatere protipostavke. V tehničnih opombah v poglavju o statističnih podatkih euroobmočja v Mesečnem biltenu ECB je natančno pojasnjeno, kako se to izračuna. Prilagoditve ustrezajo »drugim [tj. razen transakcijskim] spremembam sredstev in obveznosti« v globalnem sistemu nacionalnih računov 1993 (SNR 93) in ESR 95, prilagojeni tokovi, iz katerih se izračunajo stopnje rasti, pa ustrezajo »transakcijam« v SNR 93 in ESR 95. Novost, ki jo je uvedla Uredba ECB/2001/13, je obveznost zavezancev za poročanje, da posredujejo nekatere podatke o vrednostnih spremembah, kar omogoča bolj točen izračun tokov. Prej se je ECB opirala na ocene, ki so jih posredovale nacionalne centralne banke. Tako daje konsolidirana bilanca stanja poleg informacij o stanju sredstev in obveznosti tudi mesečne informacije o vrednostnih spremembah in nekaterih drugih prilagoditvah, kot so odpisi posojil. Smernica ECB/2003/2

(priloga XII) zahteva, da nacionalne centralne banke posredujejo vse razpoložljive informacije o listinjenju posojil in prenosu posojil s strani MFI na tretje osebe z drugimi sredstvi.

2.3.7 PRAVOČASNOST

46. ECB od nacionalnih centralnih bank prejme agregirane mesečne bilance stanja, ki zajemajo stanja MFI v vsaki državi članici euroobmočja, do zaključka poslovanja na petnajsti delovni dan po koncu meseca, na katerega se podatki nanašajo. Nacionalne centralne banke poskrbijo, da za upoštevanje tega roka od institucij poročevalk pravočasno dobijo podatke. Agregati za euroobmočje, vključno z mesečnimi denarnimi agregati, ki se izračunajo na podlagi bilance stanja MFI, se prvič objavijo v elektronskih medijih devetnajsti delovni dan po koncu meseca, na katerega se nanašajo.

2.4 ČETRTLETNA STATISTIKA BILANCE STANJA

47. Nekateri podatki niso bistveni za pripravo denarnih agregatov za euroobmočje, potrebni pa so za nadaljnjo analizo denarnih gibanj ali za druge statistične namene, kot je priprava finančnih računov. Za takšne namene se uporablja četrtletna statistika bilance stanja.

48. Četrtletne razčlenitve se pošiljajo samo za ključne postavke agregirane bilance stanja. ECB lahko omogoči nekaj prožnosti glede zahtev po nadaljnjih četrtletnih podatkih, če je iz podatkov, ki se zbirajo na višji ravni agregiranja, razvidno, da zadevni podatki verjetno niso pomembni.

2.4.1 RAZČLENITEV POSOJANJA V EUROOBMOČJU PO ZAPADLOSTI IN SEKTORJIH

49. Da bi omogočili četrtletno spremljanje strukture zapadlosti celotnega kreditnega financiranja MFI (posojila in vrednostni papirji), so posojila sektorju širše države brez centralne ravni države razčlenjena pri enoletni in petletni prvotni zapadlosti, imetja vrednostnih papirjev, ki jih izdajo enote širše

države, pa so razdeljena pri enoletni prvotni zapadlosti. Obe postavki sta medsebojno povezani na ravni podsektorske razčlenitve širše države brez centralne ravni države. Imetja dolžniških vrednostnih papirjev, ki jih izdajo finančni posredniki zunaj sektorja MFI in nefinančne družbe, so razčlenjeni po podsektorjih in prvotni zapadlosti (pri enem letu). Izdajatelji delnic in drugega lastniškega kapitala, ki ga imajo MFI, so četrtletno razčlenjeni v naslednje podsektorje: nefinančne družbe (S.11), drugi finančni posredniki (S.123, vključno z izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti, S.124) ter zavarovalnice in pokojninski skladi (S.125). Monetarne finančne institucije pošljejo tudi mesečno poročilo o svojih posojilih centralni državi in imetjih dolžniških vrednostnih papirjev, ki jih izda centralna država, brez nadaljnje razčlenitve (v mesečni statistiki v okviru kreditiranja širše države kreditiranje centralne države s strani MFI ni prikazano ločeno).

2.4.2 ČETRTLETNA SEKTORSKA RAZČLENITEV OBVEZNOSTI V EUROOBMOČJU

50. Obveznosti do sektorja širše države brez centralne ravni države iz naslova vlog so razčlenjene po podsektorjih (federalna država, S.1312; lokalna država, S.1313; skladi socialne varnosti, S.1314).

2.4.3 RAZČLENITEV STANJ Z REZIDENTI DRŽAV ČLANIC EU PO DRŽAVAH

51. Za obveznosti iz naslova vlog, posojila in imetja vrednostnih papirjev (ki obsegajo vrednostne papirje razen delnic, delnice/točke skladov denarnega trga ter delnice in drug lastniški kapital) zagotavljajo monetarne finančne institucije na četrtletni ravni razčlenitev po državah nasprotne stranke (oziroma v primeru imetij vrednostnih papirjev po državah, v kateri je izdajatelj rezident). Vloge, posojila in imetje dolžniških vrednostnih papirjev so še nadalje razčlenjena glede na to, ali je nasprotna stranka MFI ali ne. Uredba ECB/2003/10 dopolnjuje Uredbo ECB/2001/13, tako da so ta določila razširjena na deset novih držav članic, če imajo MFI v euroobmočju z njimi večje posle.

2.4.4 RAZČLENITEV PO VALUTAH

52. Nekatere razčlenitve stanj MFI po posameznih valutah so potrebne zato, da lahko statistika tokov upošteva spremembe deviznih tečajev. Ključne postavke bilance stanja so četrtno razčlenjene po valutah nesodelujočih držav članic in po glavnih mednarodnih valutah (ameriški dolar, japonski jen in švicarski frank). Uredba ECB/2003/10 spreminja Uredbo ECB/2001/13, tako da so zajete valute desetih novih držav članic, če imajo MFI v euroobmočju z njimi večje posle. Pri pripravi mesečne statistike se uporabljajo zadnji četrtni podatki o deležih valut, dokler niso na voljo novi četrtni podatki.

2.4.5 SEKTORSKA RAZČLENITEV STANJ Z NASPROTNIMI STRANKAMI ZUNAJ EUROOBMOČJA

53. V postavkah z nasprotnimi strankami zunaj euroobmočja (to je druge države članice EU in tujina) je potrebna manj natančna sektorska razčlenitev, ki razlikuje le med stanji pri bankah (ali MFI v državah članicah zunaj euroobmočja) in nebankah, pri čemer so nebanke razdeljene na sektor širše države in drugo. Kjer ne velja ESR 95, se uporablja klasifikacija sektorjev v skladu s SNR 93. Ti podatki so potrebni pretežno za namene plačilne bilance.

2.4.6 PRAVOČASNOST

54. Nacionalne centralne banke pošljejo ECB četrtno statistične podatke do zaključka poslovanja na osemindvajseti delovni dan po koncu meseca, na katerega se podatki nanašajo. Nacionalne centralne banke poskrbijo za pravočasen prejem podatkov od institucij poročevalk, da dosežejo ta rok. Rezultati so objavljeni v naslednjem Mesečnem biltenu ECB.

2.4.7 PRIPRAVA STATISTIKE O TRANSAKCIJAH ZA SERIJE, KI SO NA VOLJO ČETRTELNO

55. Poleg zgoraj navedenih informacij o valutah se podatki, ki so potrebni za izračun transakcij na podlagi stanj v bilanci stanja in za izračun stopenj rasti, poročajo ali kako drugače dajo na voljo vsak mesec. Kadar se podrobnejša

razčlenitev postavk bilance stanja poroča le četrtno, se tokovi in stopnje rasti izračunajo s pomočjo prilagoditev, ki temeljijo na bolj agregiranih mesečnih podatkih.

2.5 DENARNI AGREGATI IN PROTIPOSTAVKE

56. ECB pripravlja mesečno statistiko o denarnih agregatih in protipostavkah z uporabo podatkov bilance stanja MFI in dodatnih informacij, ki jih posredujejo nacionalne centralne banke v skladu s Smernico ECB/2003/2 z vsemi spremembami. Vključene so tako postavke v tujih valutah kot v eurih. Denarni agregati obsegajo določene obveznosti MFI in posameznih enot centralne države do rezidentov euroobmočja razen centralne države in MFI. Denarni agregat M1 obsega gotovino v obtoku in vloge čez noč; M2 je vsota M1, vlog, vezanih za manj kot dve leti, in vlog na odpoklic do treh mesecev; M3 je vsota M2, repo pogodb (če so prikazane kot obveznosti v bilanci stanja MFI), delnic/točk skladov denarnega trga in dolžniških vrednostnih papirjev, vključno z vrednostnimi papirji denarnega trga, ki jih izdajo MFI z zapadlostjo do dveh let. Razčlenitve zapadlosti temeljijo na prvotni zapadlosti. Pripravlja se tudi sektorska razčlenitev imetij vlog. Protipostavke M3 so druge sestavine konsolidirane bilance stanja MFI, preurejene tako, da omogočajo analizo. Glavne protipostavke so krediti MFI sektorju širše države in drugim rezidentom euroobmočja, neto tuja aktiva MFI in dolgoročneje (nedenarne) finančne obveznosti. Če vse drugo ostane nespremenjeno, povzroči povečanje kreditov in neto tuje aktive rast M3, če pa se povišajo nedenarne obveznosti, se M3 zniža. Kakor je omenjeno zgoraj, ECB izračuna stopnje rasti denarnih agregatov in protipostavk na podlagi prilagojenih tokov, s čimer se upoštevajo spremembe v klasifikaciji in vrednotenju, in ne na podlagi stanj. Ocene za glavne denarne agregate so na voljo od leta 1980 dalje, ocene za posojanje MFI pa od leta 1983 dalje.

2.6 OBRESTNE MERE MFI

57. Denarna politika ECB deloma vpliva na obnašanje ekonomskih subjektov na euroobmočju prek sprememb obrestnih mer MFI. Spremembe obrestnih mer vplivajo na stroške zadolževanja in donos obrestonosnih sestavin denarja in s tem na količino denarja, ki ga ljudje želijo imeti, in na njegovo sestavo. Zaradi pomena MFI pri finančnem posredovanju na euroobmočju imajo bančne obrestne mere znaten vpliv na prihodke in izdatke nefinančnih sektorjev. Razlike med stopnjami zadolževanja in posojanja so pomembne tudi za finančno stabilnost in strukturna vprašanja bank.

58. Prej je ECB pripravljala statistiko o obrestnih merah, ki jih plačujejo in zaračunavajo banke, na podlagi široko primerljivih, vendar neusklajenih podatkov o desetih kategorijah vlog in posojil, ki so jih posredovale nacionalne centralne banke iz obstoječih nacionalnih virov.

59. Uredba ECB/2001/18 sedaj zahteva, da kreditne institucije in nekatere druge MFI (vendar ne centralne banke ali skladi denarnega trga) vsak mesec poročajo plačane in zaračunane obrestne mere za 45 kategorij instrumentov – 31 jih zajema nove posle in 14 obstoječe posle. Čeprav lahko mesečni podatki o stanjih kažejo določeno stopnjo inercije, so vseeno potrebni, ker obrestne mere novih poslov ne zajemajo sprememb obresti za instrumente s spremenljivo obrestno mero. Podatki se nanašajo na posle v eurih, sklenjene z gospodinjstvi (S.14, vključno z nepridobitnimi institucijami, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, S.15 v ESR 95) in nefinančnimi družbami (S.11), ki so rezidenti na euroobmočju. Kjer je to primerno, se obrestne mere za posle z vsakim sektorjem poročajo ločeno. Kategorije instrumentov se nanašajo na postavke iz bilance stanja MFI in so zato jasno opredeljene.

60. Za vsako od teh kategorij instrumentov kreditne institucije poročajo obrestne mere za

gospodinjstva ali nefinančne družbe, navedene v odstotkih na leto. Vključevati morajo vsa plačila obresti za vloge ali posojila, vendar nobenih drugih stroškov. Za spremljanje drugih (neobrestnih) stroškov za potrošniške kredite in posojila gospodinjstvom za nakup stanovanja se poleg tega zbira še letna odstotna stopnja stroškov, kot je opredeljeno v zakonodaji Skupnosti o potrošniških kreditih. Neobrestni stroški so pomembni tako za nacionalne račune kot za pogoje na bančnem trgu.

61. Podatki iz bilance stanja se uporabljajo za ponderiranje obrestnih mer za obstoječe posle. Pri agregiranju obrestnih mer za nove posle se uporabljajo informacije o obsegu novih poslov, ki jih je treba zagotoviti za ta namen. Pri vlogah čez noč, vlogah na odpoklic in okvirnih posojilih predstavljajo »novi posli« stanje, za katero se lahko obresti kadarkoli spremenijo. Obrestne mere za obstoječe posle so obresti, ki se plačajo ali zaračunajo ob koncu meseca, ali pa se izračunajo tako, da se obresti, ki se naberejo v mesecu, delijo s povprečnim zneskom obstoječih vlog ali posojil v tem mesecu.

62. Nacionalne centralne banke lahko podatke o obrestnih merah zbirajo na vzorcu kreditnih institucij, kakor je določeno v Uredbi ECB/2001/18. V tem primeru majhnih kreditnih institucij ne izločijo, kot je možno pri statistiki bilance stanja MFI, ker so lahko majhne institucije pomembne na nekaterih področjih poslovanja.

63. Namen priprave teh podatkov je, da omogočijo analizo statistike bilance stanja MFI, denarnih agregatov in obrestnih mer MFI, ki se opravi za pripravo prvega mesečnega srečanja Sveta ECB. Da bi preprečili nepotreben pritisk na zavezanca za poročanje in nacionalne centralne banke, Uredba zahteva, da kreditne institucije posredujejo podatke o obrestnih merah tako, da lahko nacionalne centralne banke posredujejo nacionalne agregirane podatke Evropski centralni banki do devetnajstega delovnega dne v mesecu za pretekli mesec. Podatki o obrestnih merah se

objavijo v sporočilu za javnost približno šest tednov po mesecu, na katerega se nanašajo. Mesečni podatki, izdelani v skladu z Uredbo ECB/2001/18, so na voljo od začetka leta 2003 dalje.

2.7 MAKROBONITETNI IN STRUKTURNI FINANČNI INDIKATORJI

64. Člen 3.3 Statuta zahteva, da ESCB prispeva k stabilnosti finančnega sistema. S tem povezano področje, ki ga ECB pozorno spremlja, so strukturna gibanja v bančnem sektorju in širše v finančnem sektorju. Denarna in bančna statistika (statistika bilance stanja MFI in podatki o obrestnih merah) predstavlja glavni vir podatkov za te namene. Kadar so na voljo, se uporabljajo tudi agregirani podatki bančnega nadzora, ki jih posredujejo nacionalni nadzorni organi (podatki o konsolidiranem izkazu uspeha, podatki o solventnosti itd.), skupaj z rezultati anket o bančnih posojilih, ki vključujejo tudi vprašanja o kreditnih standardih. Ker na finančno stabilnost vplivajo zelo različni dejavniki, so lahko koristni tudi statistični podatki o trgih vrednostnih papirjev, finančni računi – zlasti podatki iz bilance stanja – podatki iz plačilne bilance ter ekonomska statistika na splošno. Za makrobonitetne namene se zbirajo samo podatki iz bilance stanja kreditnih institucij, če je v državi članici pomembna razlika med sektorjem MFI kot celoto in podsektorjem kreditnih institucij. Prilogi V in VI Smernice ECB/2003/2, kakor je bila spremenjena s Smernico ECB/2005/4, obravnavata potrebne podatke iz bilance stanja kreditnih institucij za makrobonitetno analizo ter potrebne letne podatke za analizo strukturnih gibanj (skupaj 29 serij, pri čemer se vse ne nanašajo na MFI).

65. Podatki iz bilance stanja MFI omogočajo tudi spremljanje mednarodne vloge eura s strani ECB (zlasti podatke o poslih MFI v eurih z nerezidenti euroobmočja). Statistika o mednarodni vlogi eura je opisana v poglavju 8 spodaj.

3 DRUGA STATISTIKA O FINANČNIH POSREDNIKI

66. Poleg konsolidirane bilance stanja MFI in statistike, ki je izdelana na njeni podlagi, so za denarno politiko zelo pomembni tudi drugi statistični podatki, ki se nanašajo na finančno posredništvo.

3.1 NEDENARNI FINANČNI POSREDNIKI RAZEN ZAVAROVALNIC IN POKOJNINSKIH SKLADOV

67. Podsektor »drugih« (nedenarnih) finančnih posrednikov (DFP) sestavljajo finančne institucije, ki se ukvarjajo predvsem s finančnim posredništvom, vendar ne izpolnjujejo opredelitve MFI in niso zavarovalnice ali pokojninski skladi. V ESR 95 sestavljajo podsektor S.123.

68. Podatki DFP so skupaj s statistiko MFI potrebni za celovito sliko finančnega posredništva na euroobmočju. Podatki bi se sicer lahko zaradi prenosa sredstev in obveznosti iz sektorja MFI v sektor DFP izgubili. ECB mora spremljati druge finančne posrednike tudi zaradi vzdrževanja seznama MFI, ker, kot opozarja Uredba ECB/2001/13 v prilogi I, delu 1.1, finančne novosti lahko vplivajo na značilnosti finančnih instrumentov in povzročijo, da finančne družbe preusmerijo svoje poslovanje in izdajo instrumente, ki so bližnji substituti za vloge.

69. ECB trenutno pripravlja agregate za euroobmočje na podlagi četrletnih podatkov, ki jih posredujejo nacionalne centralne banke iz obstoječih nacionalnih virov. Čeprav se zaveda, da takšni podatki niso vedno skladni z veljavnimi opredelitvami, priloga XVIII Smernice ECB/2003/2 (kakor je bila spremenjena s Smernico ECB/2005/4) določa opredelitve in specifikacije za bilanco stanja, ki obsega omejeno razčlenitev po instrumentih, zapadlosti, rezidenčnosti in sektorjih. Prednostne naloge v skladu s Smernico so podatki, ki se nanašajo na investicijske sklade (razen skladov denarnega trga, ki so vključeni

v sektor MFI), ker so glede na velikost bilance stanja daleč največja skupina DFP na euroobmočju, na posrednike z vrednostnimi papirji in izvedenimi instrumenti ter na finančne družbe, ki se ukvarjajo s posojanjem. Pri zadnji skupini bodo posojila gospodinjstvom kmalu razdeljena na posojila za nakup stanovanja in potrošniške kredite. Ker se ta razčlenitev uporablja že v mesečni statistiki MFI, bodo popolnejše informacije o poslovanju DFP omogočile izdelavo celovitejše ocene posojanja za stanovanjske nepremičnine na euroobmočju. ECB že objavlja četrletne agregirane podatke bilance stanja za investicijske sklade na euroobmočju (razen skladov denarnega trga), z razčlenitvijo finančnih sredstev po vrstah sklada (tj. delniški, obvezniški, mešani in nepremičninski sklad) ter razlikovanjem med skladi, ki so odprti za javnost, in skladi, ki so omejeni na nekatere vlagatelje. Uredba ECB o statistiki DFP je v pripravi.

3.2 ZAVAROVALNICE IN POKOJNINSKI SKLADI

70. Za razliko od MFI in DFP, ki so opisani zgoraj, zavarovalnice in pokojninski skladi (S.125 v ESR 95) v členu 2 Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98 niso navedeni kot enote, od katerih lahko ECB zahteva poročanje podatkov. Zaradi pomena teh institucij za finančno dejavnost na euroobmočju nacionalne centralne banke ECB posredujejo četrletne podatke, ki jih črpajo iz nacionalnih virov, in sicer o glavnih finančnih sredstvih in obveznostih teh institucij, kakor zahteva Smernica ECB/2002/7. Ta smernica bo nadalje obravnavana v poglavju 11 o računih institucionalnega sektorja za euroobmočje.

4 STATISTIKA O OBRESTNIH MERAH (RAZEN OBRESTNIH MER MFI)

71. Poleg pasivnih in aktivnih obrestnih mer MFI (glej poglavje 2.6) so za spremljanje vpliva obrestnih mer ECB in njihovih sprememb na gospodarstvo potrebni tudi podatki o obrestnih merah za številne druge finančne instrumente. Obrestne mere oziroma

stopnje donosa dolgoročnih državnih obveznic imajo v Evropski uniji poseben pomen, ker predstavljajo konvergenčni kriterij, ki se uporablja pri ocenjevanju pripravljenosti držav članic na sprejem eura v skladu s Pogodbo o Evropski uniji. Čeprav mora statistiko, ki se nanaša na konvergenco, zagotavljati Komisija (na podlagi člena 5 Protokola o konvergenčnih kriterijih), sta EMI in ECB pomagala Komisiji pri izbiri primerljivih dolgoročnih obrestnih mer, ki jih je treba spremljati, ECB pa te podatke tudi zbira in pripravlja.

72. Brez upoštevanja zgoraj obravnavanih obrestnih mer MFI lahko obrestne mere razdelimo v dve kategoriji: obrestne mere, ki jih določi Svet ECB (obresti, ki jih Eurosistem zaračuna ali plača v tržnih operacijah) ter obrestne mere denarnega trga in obrestne mere za druge tržne vrednostne papirje.

73. V prvo kategorijo spadajo obrestne mere, ki jih Eurosistem plača za odprto ponudbo deponiranja likvidnosti čez noč, ki je na voljo nasprotnim strankam, in obrestne mere, ki jih Eurosistem zaračuna za operacije glavnega refinanciranja in odprto ponudbo mejnega posojanja.

74. Obrestne mere v drugi kategoriji obsegajo številne obrestne mere denarnega trga in stopnje donosa tržnih vrednostnih papirjev. Denarni trgi na euroobmočju so zelo povezani, predvsem s standardnimi finančnimi instrumenti. ECB redno zbira informacije o obrestnih merah, in sicer večinoma iz elektronskih medijev. Podatki o obrestnih merah in stopnjah donosa dolgoročnih tržnih vrednostnih papirjev so na voljo tudi iz tržnih virov. ECB razvija izboljšano zbirko podatkov za shranjevanje teh informacij, ki bo omogočila tudi boljšo uporabo.

5 STATISTIKA O VREDNOSTNIH PAPIRJIH (VKLJUČNO Z DELNICAMI)

75. Iz različnih razlogov so informacije o izdajah in imetjih vrednostnih papirjev

pomemben element v denarni in finančni analizi. Za izposojevalce so izdaje vrednostnih papirjev alternativa bančnemu financiranju. Imetniki finančnih sredstev imajo lahko bančne vloge, prenosne instrumente, ki jih izdajo banke (vključeni v M3, če so izdani za dve leti ali manj), in druge vrednostne papirje za delne substitute. Statistika o vrednostnih papirjih tako dopolnjuje denarne in finančne podatke. S časom lahko kakršni koli premiki v financiranju med bančnim sistemom in trgi vrednostnih papirjev vplivajo na transmisijo denarne politike. Podatki o stanju izdanih vrednostnih papirjev kažejo globino kapitalskih trgov, izdaje nerezidentov euroobmočja v eurih pa so kazalnik mednarodne vloge eura. Ti podatki so pomembni tudi za finančno stabilnost.

76. ECB objavlja mesečno statistiko o vrednostnih papirjih razen delnic (dolžniški vrednostni papirji) ter podatke o delnicah, ki kotirajo na borzi. Statistika o dolžniških vrednostnih papirjih zajema vrednostne papirje v eurih, ne glede na to, kdo jih izda, in vrednostne papirje, ki jih izdajo rezidenti euroobmočja v eurih in drugih valutah, z nadaljnjo razčlenitvijo dolgoročnih vrednostnih papirjev na vrednostne papirje s fiksno obrestno mero in vrednostne papirje s spremenljivo obrestno mero. Pri starejših vrednostnih papirjih »euro« vključuje instrumente v ekujih ali v nekdanjih nacionalnih valutah držav članic euroobmočja. V obeh primerih se poroča stanje ob koncu meseca ter bruto izdaje, odkupe in neto izdaje v mesecu, z razčlenitvijo prvotne zapadlosti na eno leto (ali izjemoma dve leti). Dolžniški vrednostni papirji, ki jih izdajo rezidenti euroobmočja, so naprej razčlenjeni po sektorju izdajateljev (tj. MFI, DFP ter zavarovalnice in pokojninski skladi, nefinančne družbe, centralna država in preostali sektor širše države). Statistika o delnicah v borzni kotaciji, ki jih izdajo rezidenti euroobmočja, tudi ločeno navaja stanja, bruto izdaje in odkupe z isto razčlenitvijo sektorjev kot za dolžniške vrednostne papirje (kolikor je to primerno).

77. Obseg in transakcije z delnicami, ki kotirajo na borzi, se poročajo po tržni vrednosti, medtem ko se zneski, ki se nanašajo na dolžniške vrednostne papirje, poročajo po imenski vrednosti (odstopanje od ESR 95). Močno diskontirane in brezkuponske obveznice se ob izdaji vrednotijo po dejansko plačanem znesku, ob dospelosti pa po imenski vrednosti. V vmesnem obdobju se vrednotijo po formuli, ki upošteva obračunavanje obresti. Postavke v tujih valutah se vrednotijo po veljavnih deviznih tečajih. Spremembe stanja odražajo neto izdaje, vrednostne spremembe ter tudi prerazvrstitve in druge spremembe, ki ne izvirajo iz transakcij. Tako kot pri denarni statistiki ECB izračunava stopnje rasti za trge vrednostnih papirjev na podlagi podatkov o transakcijah z izločitvijo učinkov vrednotenja in prerazvrstitev. En posel z vrednostnimi papirji se lahko opravi v fazah (kar je lahko povezano s prevzemom ali združitvijo), ki trajajo več kot en mesec, in takrat se celotna operacija zabeleži v mesecu, ko je zaključena.

78. Čeprav so izdajatelji vrednostnih papirjev na podlagi člena 2 Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98 vključeni med obveznike za poročanje za namene statistike ECB, ECB od njih ne zahteva, da poročajo na podlagi pravnih predpisov ECB. Namesto tega nacionalne centralne banke ECB posredujejo podatke o dolžniških vrednostnih papirjih in delnicah, ki kotirajo na borzi, ki so jih izdali rezidenti, v skladu s prilogi XIX Smernice ECB/2003/2 z vsemi spremembami, in sicer v petih mesecih po preteku meseca, na katerega se podatki nanašajo. Agregati za euroobmočje se objavijo v elektronskih medijih približno sedem mesecev po preteku meseca, na katerega se nanašajo. BIS zagotavlja podatke o dolžniških vrednostnih papirjih v eurih, ki so jih izdali nerezidenti euroobmočja. Nekatere informacije o imetjih vrednostnih papirjev, razčlenjene po institucionalnih sektorjih, bodo na voljo v skladu s Smernico ECB/2005/13.

79. Ker so statistični podatki o portfeljskih naložbah in izdajah vrednostnih papirjev deležni velike pozornosti in so pomembni tudi

za nekatera druga področja statistike (npr. za račune euroobmočja), so ECB in nacionalne centralne banke nedavno razvile celovito centralizirano zbirko podatkov o vrednostnih papirjih (CSDB). CSDB zajema podatke iz različnih institucionalnih virov in od komercialnih ponudnikov. Imela bo osrednjo vlogo pri izdelavi statistike izdaj vrednostnih papirjev in naložb v vrednostne papirje ter pri pripravi druge statistike, vključno s statistiko imetij vrednostnih papirjev (po njenem nadaljnjem razvoju). Zbirka podatkov se lahko uporablja tudi za številne druge analitične in operativne namene. Postopki za vzdrževanje kakovosti podatkov so določeni v priročniku, ki ga je pripravila ECB v sodelovanju z nacionalnimi centralnimi bankami, in bo kmalu predmet nove smernice ECB. ECB razvija tudi statistiko o sistemih poravnave poslov z vrednostnimi papirji, o katerih že nekaj let objavlja pretežno operativne informacije v izdajah publikacije ECB z naslovom »Payment and securities settlement systems in the European Union« (glej odstavek 117 spodaj).

6 PLAČILNOBILANČNA STATISTIKA IN STATISTIKA STANJA MEDNARODNIH NALOŽB

6.1 UVOD

80. Za podporo vodenja denarne politike in deviznih poslov zbira ECB mesečne, četrletne in letne podatke za pripravo plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb za euroobmočje kot celoto. ECB ne uporablja podatkov o čezmejnih transakcijah znotraj euroobmočja, s pomembno izjemo portfeljskih naložb in prihodkov od portfeljskih naložb. Četrletna plačilnobilančna statistika in stanje mednarodnih naložb ob koncu leta vsebujeta geografsko razčlenitev nasprotnih strank v tujini. ECB pripravlja tudi podrobno statistiko mednarodnih rezerv in devizne likvidnosti Eurosistema v skladu s skupno predlogo MDS in BIS ter pripravlja dnevne nominalne efektivne tečaje ter mesečne in četrletne realne efektivne tečaje eura.

81. Čeprav so subjekti, ki so rezidenti euroobmočja in imajo čezmejna stanja ali opravljajo čezmejne transakcije, vključeni med obveznike za poročanje za namene statistike ECB na podlagi člena 2 Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98, ECB v zvezi s tem ni sprejela uredbe. V nasprotju z denarno in bančno statistiko, kjer zavezanci za poročanje obsegajo relativno majhno število finančnih institucij, so zavezanci za poročanje za namene plačilnobilančne statistike in statistike stanja mednarodnih naložb potencialno vsi ekonomski subjekti, ki so rezidenti euroobmočja in imajo čezmejne transakcije ali stanja. Poleg tega so sistemi poročanja MFI dokaj standardizirani na celotnem euroobmočju, kar pa trenutno ne velja za sistem zbiranja plačilnobilančne statistike, kar povzroča zaplete pri preverjanju in uporabi sankcij. Dejstvo, da plačilnobilančno statistiko na nacionalni ravni urejajo različni pravni režimi ter da Eurostat zbira plačilnobilančno statistiko na evropski ravni, bi dodatno zapletlo izdajo pravnega instrumenta ECB, naslovljenega neposredno na zavezance poročanja. ECB je namesto tega sprejela smernice, naslovljene na nacionalne centralne banke euroobmočja, ki določajo statistične informacije, ki jih morajo posredovati ECB, ter ustrezno obliko in standarde, ki jih je treba spoštovati, njihovi presoji pa prepušča, kako bodo te informacije zbirale od zavezancev za poročanje. Trenutno je v veljavi smernica ECB/2004/15. Ker v nekaterih državah članicah za zbiranje podatkov o plačilni bilanci in stanju mednarodnih naložb niso odgovorne nacionalne centralne banke, je ECB izdala priporočila zadevnim agencijam, ki so po vsebini enaka smernicam. Trenutno veljavno priporočilo je ECB/2004/16. Priporočilo za institucije, na katere je naslovljeno, ni pravno zavezujoče.

82. Obseg in temeljni koncepti plačilnobilančne statistike in statistike stanja mednarodnih naložb so predpisani v Smernici ECB/2004/15. Zahteve ECB so, kolikor je to mogoče, skladne s standardi, predpisanimi v Plačilnobilančnem priročniku MDS (peta izdaja), ki je skladen s SNR 93 in ESR 95. ECB je kljub temu sprejela nekatere predloge za

uskladitev, ki so posebni za agregate plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb Evropske unije in euroobmočja (npr. enotna uporaba opredelitve MFI). Načeloma plačilna bilanca in stanje mednarodnih naložb za euroobmočje ustrezata transakcijam in stanjem rezidentov euroobmočja z nerezidenti euroobmočja (tj. sektor »tujina«), kot so prikazani v računih euroobmočja. V praksi prikaz plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb tam, kjer je poudarek na funkcionalnih kategorijah (neposredne naložbe, portfeljske naložbe itd.), in ne na sektorju rezidenčne nasprotne stranke, ne ustreza popolnoma računom institucionalnih sektorjev, odprta pa so tudi vprašanja v zvezi z vrednotenjem in zajetjem. ECB mora ta vprašanja obravnavati pri pripravi vključitve plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb za euroobmočje v račune euroobmočja.

6.2 MESEČNA PLAČILNA BILANCA

6.2.1 RAZČLENITEV PO INSTRUMENTIH IN SEKTORJIH

83. Cilj mesečne plačilne bilance je omogočiti uporabnikom, da spremljajo zunanje tokove, ki vplivajo na denarne razmere v euroobmočju in na devizni tečaj. Zato so informacije, ki jih zahteva ECB za mesečno plačilnobilancijsko statistiko, omejene na široke kategorije transakcij v tekočem in kapitalnem računu, z izjemo naložbenih tokov, kjer je potrebna razčlenitev na neposredne naložbe, portfeljske naložbe in »druge« naložbe. Več podrobnosti je potrebnih v finančnem računu, kjer se lahko pojavijo obsežni in spremenljivi tokovi, ki lahko vplivajo na denarne razmere na euroobmočju. Vhodne in izhodne neposredne naložbe so razčlenjene na lastniški kapital, reinvestirane dobičke in drug kapital (pretežno posojila med povezanimi podjetji) in nadalje na MFI (brez centralnih bank) in druge sektorje euroobmočja. Portfeljske naložbe, ki so razdeljene na denarno oblast, druge MFI in nedenarne finančne institucije, ločeno zajemajo lastniški kapital in dolžniške vrednostne papirje (slednji so še podrobneje razčlenjeni). Izvedeni finančni instrumenti (tu so pomembne samo pogodbe med rezidenti in nerezidenti

euroobmočja) se pripravljajo samo na neto osnovi, kot agregat vseh čezmejnih stanj (z ustreznim predznakom), ki jih imajo rezidenti euroobmočja. Nasprotno pa so dokaj podrobne informacije potrebne za »druge« naložbe – pretežno zunanje finančne transakcije MFI (pri čemer je izključeno poslovanje v kategorijah neposrednih naložb in portfeljskih naložb) in države. Ta kategorija je razdeljena po sektorjih nasprotne stranke v naslednje skupine: denarna oblast, druge MFI (z razčlenitvijo po zapadlosti), sektor širše države in druge sektorje (euroobmočja), pri čemer je pri zadnjih dveh skupinah potrebna le razčlenitev po instrumentih, ki izkazuje gotovino in vloge pri bankah v tujini. Mesečna plačilna bilanca vključuje tudi podatke o mednarodnih rezervah.

6.2.2 PRISTOP K OBVEZNOSTIM IZ PORTFELJSKIH NALOŽB

84. Evidentiranje obveznosti iz portfeljskih naložb (spremembe zunaj euroobmočja v imetjih vrednostnih papirjev, ki so jih izdali rezidenti euroobmočja) v praksi predstavlja veliko težavo, ker pogosto ni mogoče opredeliti imetnikov tržnih instrumentov. Obveznosti iz portfeljskih naložb v plačilni bilanci se zato pripravljajo posredno, in sicer tako, da se izračuna sprememba zunaj euroobmočja v imetjih vrednostnih papirjev, ki so jih izdali rezidenti euroobmočja (kar predstavlja neto vhodno naložbo), kot razlika med skupnim zneskom stanja teh papirjev (ali spremembe vrednotenja) in imetji papirjev (ali spremembe vrednotenja) s strani rezidentov euroobmočja, ki so rezidenti iste države kot izdajatelj papirja ali rezidenti druge države članice euroobmočja. Razčlenitev teh imetij znotraj euroobmočja po sektorjih izdajatelja bo na voljo od sredine leta 2006 dalje, kar bo omogočalo izračun sektorske razčlenitve obveznosti euroobmočja. S tem povezani tokovi dohodkov v tekočem računu in stanja obveznosti iz portfeljskih naložb v prikazu stanja mednarodnih naložb se pripravljajo na podoben način. Centralizirana zbirka podatkov o vrednostnih papirjih, navedena v odstavku 79, naj bi precej izboljšala statistiko portfeljskih naložb. Izčrpne informacije o posameznih vrednostnih papirjih

v zbirki podatkov bodo omogočile nov pristop k pripravi računa portfeljskih naložb v plačilni bilanci (in v stanju mednarodnih naložb, o katerih govorimo v nadaljevanju). Eurosistem namerava od leta 2008 dalje uvesti poročanje transakcij in stanj vrednostnih papirjev za vsak vrednostni papir posebej (namesto agregiranega poročanja), kar bo omogočilo bolj točno razvrščanje in vrednotenje v računu portfeljskih naložb. Nacionalne centralne banke Eurosistema nameravajo od tega datuma dalje prekiniti prakso pripravljanja stanj iz akumuliranih transakcij, namesto tega pa bodo pripravljale popolne podatke o stanjih vsaj vsako četrletje.

6.2.3 MONETARNI PRIKAZ PLAČILNE BILANCE

85. Za večjo uporabnost mesečne plačilnobilančne statistike v denarni analizi so ti podatki povezani z zunanjo protipostavko širšega denarnega agregata euroobmočja (M3). Ker morajo biti računi plačilne bilance kot celota in konsolidirana bilanca stanja MFI uravnoteženi, morajo zunanje transakcije sektorja MFI (vključno z Eurosistemom) odražati zunanje transakcije drugih sektorjev na euroobmočju (vključno z napakami in izpustitvami v plačilni bilanci), le-te pa morajo biti enake zunanji protipostavki v denarni statistiki. V praksi je potrebna določena preureditev plačilnobilančne statistike, s čimer se združijo vse zunanje transakcije MFI, vendar podatki iz različnih virov še niso popolnoma enakovredni. Nato je mogoče analizirati prispevek zunanjih transakcij nedenarnih finančnih institucij euroobmočja (v tekočem, kapitalskem in finančnem računu) k skupni spremembi neto zunanjega stanja sektorja MFI. ECB za monetarni prikaz zahteva razčlenitev računa neposrednih naložb in računa portfeljskih naložb zaradi izdvojitve transakcij MFI.

6.2.4 PRAVOČASNOST IN RAZPOLOŽLJIVOST

86. Mesečno plačilnobilančno statistiko je treba posredovati v ECB do tridesetega delovnega dne po koncu meseca, na katerega se podatki nanašajo, v elektronskih medijih pa se objavijo tri do sedem tednov po preteku

meseca, na katerega se nanašajo. Mesečni podatki so na voljo od januarja 1997 dalje.

87. Zaradi roka za posredovanje mesečne plačilnobilančne statistike, agregiranja in uporabnosti za denarno politiko je dovoljeno odstopanje od mednarodnih smernic, kjer je to neizogibno. Zbiranje podatkov na podlagi transakcij (vključno z natečenimi obrestmi) v mesečni statistiki ni obvezno, države članice pa lahko namesto tega posredujejo podatke na podlagi poravnjav. Ocene ali začasni podatki so dovoljeni, ko je treba upoštevati zastavljene roke. Nekatere postavke, kot na primer reinvestirane dobičke iz neposrednih naložb, je treba oceniti. Mesečni podatki se revidirajo vsako četrletje ob upoštevanju bolj popolnih četrletnih podatkov, ki v celoti upoštevajo mednarodne statistične standarde. Najnovejši mesečni podatki zato niso vedno v celoti skladni s prejšnjimi podatki.

6.3 ČETRLETNA PLAČILNA BILANCA

6.3.1 NADALJNJE PODROBNOSTI IN OBRAČUNAVANJE OBRESTI

88. Četrletna plačilnobilančna statistika zagotavlja bolj podrobne informacije kot mesečna statistika in omogoča bolj poglobljeno analizo zunanjih transakcij. Tekoči račun vsebuje več podrobnosti o prejemkih od naložb, v finančnem računu pa je več informacij o instrumentih in sektorjih.

89. V skladu s SNR 93 Plačilnobilančni priročnik (peta izdaja) priporoča, da je treba obresti zajemati po obračunskem načelu. To priporočilo velja za tekoči račun (prejemki od naložb) z ustreznim učinkom na finančni račun. Smernica ECB/2004/15 zahteva, da se prejemki od naložb obračunajo samo četrletno.

6.3.2 GEOGRAFSKA RAZČLENITEV

90. Četrletni podatki plačilne bilance poleg nadaljnjih podrobnosti o instrumentih in skladnosti z mednarodnimi statističnimi standardi zagotavljajo tudi geografsko razčlenitev zunanjih transakcij rezidentov euroobmočja po državah, področjih in

kategorijah protipostavk. Razčlenitev obsega Dansko, Švedsko in Združeno kraljestvo posamezno, druge države članice EU zunaj euroobmočja kot skupino ter institucije in druge organe EU, zunaj Evropske unije pa Združene države Amerike, Japonsko, Švico in Kanado posamezno, središča off-shore, mednarodne organizacije ter vse druge države kot eno skupino. Razen ECB, ki se za statistične namene obravnava kot MFI s sedežem na euroobmočju, se institucije EU (kot je Komisija) in drugi organi (kot je Evropska investicijska banka) obravnavajo kot nerezidenti euroobmočja, ne glede na njihovo fizično lokacijo. Zahtevane razčlenitve, skupaj s seznamom institucij EU, središč off-shore in mednarodnih organizacij, so določene v prilogi II Smernice ECB/2004/15. Podrobni podatki o instrumentih in sektorjih, za katere se uporablja geografska razčlenitev, so manj popolni kot v popolni četrtletni plačilnobilančni statistiki in bolj podobni podatkom v mesečni plačilnobilančni statistiki, poleg tega pa ne vsebujejo niti geografske razčlenitve obveznosti iz portfeljskih naložb (ker način priprave teh podatkov tega ne omogoča) niti razčlenitve izvedenih finančnih instrumentov in mednarodnih rezerv.

6.3.3 PRAVOČASNOST IN RAZPOLOŽLJIVOST

91. Četrtletno podrobno plačilnobilančno statistiko in geografsko razčlenitev mora imeti ECB na voljo v treh mesecih po koncu četrtletja, na katerega se podatki nanašajo. Agregati za euroobmočje se objavijo v sporočilih za javnost štiri mesece po koncu četrtletja, na katerega se podatki nanašajo. Celotni četrtletni podatki so na voljo od začetka leta 1997 dalje. Četrtletne ocene tekočega računa za države, ki sedaj tvorijo euroobmočje, so na voljo od leta 1980 dalje. Četrtletna geografska razčlenitev je na voljo od začetka leta 2003.

6.4 STANJE MEDNARODNIH NALOŽB

92. ECB pripravlja prikaz stanja mednarodnih naložb za celotno euroobmočje ob koncu četrtletja (novost) in ga objavlja skupaj

s podrobno četrtletno plačilno bilanco štiri mesece po datumu, na katerega se nanaša, bolj podroben prikaz pa objavlja ob koncu leta. Prikaz imetij in obveznosti euroobmočja do tujine kaže strukturo finančnega stanja euroobmočja do tujine in dopolnjuje podatke plačilne bilance za namene denarne politike in analizo deviznega trga. Redni podatki o stanjih omogočajo tudi preverjanje verodostojnosti plačilnobilančnih tokov. Četrtletni podatki so bili deloma razviti tako, da jih je mogoče vključiti v račune institucionalnih sektorjev euroobmočja.

6.4.1 RAZČLENITEV PO INSTRUMENTIH IN GEOGRAFSKA RAZČLENITEV

93. Razčlenitev, ki je potrebna četrtletno, je zelo podobna razčlenitvi na finančnem računu četrtletne plačilne bilance, čeprav so imetja in obveznosti v kategoriji izvedenih finančnih instrumentov prikazana ločeno. Letni podatki o stanju mednarodnih naložb so tudi podobni, vendar vsebujejo več podrobnosti o neposrednih naložbah, kjer je lastniški kapital družb, ki kotirajo na borzi, prikazan tako po knjigovodski kot po tržni vrednosti (priporočena podlaga za vrednotenje v stanju mednarodnih naložb). Iz praktičnih razlogov so neposredne naložbe v podjetja, ki ne kotirajo na borzi, prikazane samo po knjigovodski vrednosti, čeprav bi morale odražati reinvestirane dobičke, glede na to, da se načeloma navezujejo na račune tujih povezanih podjetij. Letni prikaz stanja mednarodnih naložb spremlja geografska razčlenitev imetij in obveznosti euroobmočja do tujine, ki instrumente in sektorje zajema nekoliko manj podrobno kot četrtletni prikaz stanja mednarodnih naložb, vendar predstavlja enako razčlenitev protipostavk kot četrtletna plačilna bilanca. Tako kot pri plačilni bilanci tudi v prikazu stanja mednarodnih naložb ni geografske razčlenitve izvedenih finančnih instrumentov in mednarodnih rezerv. Razčlenitve obveznosti iz portfeljskih naložb ni mogoče izračunati na podlagi podatkov, ki so na voljo iz virov ECB, zato ECB namesto tega uporablja podatke o protipostavkah iz usklajene statistične ankete o portfeljskih naložbah MDS

in s tem povezane ankete MDS, katerih rezultati so na voljo pozneje kot rezultati letnega stanja mednarodnih naložb ECB.

94. Stanje mednarodnih naložb euroobmočja temelji na standardnih sestavinah stanja mednarodnih naložb, opredeljenih v Plačilnobilančnem priročniku MDS (peta izdaja). Koncepti in opredelitve so skladni s plačilno bilanco. Nov in izboljšan pristop k pripravi računa portfeljskih naložb, vključno z vsemi četrletnimi podatki o stanju, je opisan v odstavku 84 zgoraj.

6.4.2 PRAVOČASNOST IN RAZPOLOŽLJIVOST

95. Četrletne podatke o stanju mednarodnih naložb mora imeti ECB na voljo v treh mesecih po konca četrletja, na katerega se podatki nanašajo (tj. enak rok kot za četrletno plačilno bilanco). Letni podatki o stanju mednarodnih naložb so skupaj z geografsko razčlenitvijo na voljo devet mesecev po koncu leta, na katerega se nanašajo. Stanje mednarodnih naložb za euroobmočje ob koncu leta je na voljo od leta 1997 dalje, čeprav so podatki za leti 1997 in 1998 samo na neto osnovi (tj. prikazujejo neto imetja ali neto obveznosti v vsaki kategoriji, ne pa ločenih stanj imetij in obveznosti), ker države članice v imetjih in obveznostih do tujine niso mogle ločiti čezmejnih stanj znotraj euroobmočja in stanj do ostalega sveta. Geografska razčlenitev ob koncu leta je na voljo od leta 2002 dalje.

7 MEDNARODNE REZERVE EUROSISTEMA

7.1 MEDNARODNE REZERVE V PLAČILNI BILANCI IN STANJU MEDNARODNIH NALOŽB

96. Mednarodne rezerve euroobmočja so zelo likvidne, tržne in bonitetno kvalitetne terjatve, ki jih imajo ECB in nacionalne centralne banke Eurosistema do nerezidentov euroobmočja, in so denominirane v drugih valutah razen eura. Poleg terjatev v tujih valutah vključujejo zlato in posebne pravice črpanja (PPČ) ter rezervno tranšo pri MDS. Mednarodne rezerve se

pripravljajo brez netiranja obveznosti, povezanih z rezervami, z izjemo manjše sestavine izvedenih finančnih instrumentov, ki se pripravlja na neto osnovi.

97. Spremembe v mednarodnih rezervah, ki izhajajo iz transakcij (to je brez učinkov vrednotenja in sprememb razen transakcij, ki vplivajo na njihov obseg), se v finančni račun plačilne bilance euroobmočja vpisujejo kot ena številka. Podatki stanj v prikazu stanja mednarodnih naložb so na voljo konec četrletja in prikazujejo glavne sestavine (zlato, PPČ, devizna imetja s podrobnimi podatki o instrumentih itd.).

7.2 MEDNARODNE REZERVE IN DEVIZNA LIKVIDNOST (STANDARD MDS IN BIS)

98. ECB pripravlja tudi popolnejše mesečno poročilo o rezervah Eurosistema in z njimi povezanih postavkah v skladu s standardom mednarodnih rezerv in devizne likvidnosti. Mednarodne rezerve, kot so opredeljene za plačilnobilančno statistiko in statistiko stanja mednarodnih naložb, so samo del informacij, ki jih zahteva standard. Vanj so vključena tudi druga devizna sredstva, ki so lahko terjatve do rezidentov euroobmočja (npr. devizne vloge pri bankah euroobmočja) ali terjatve do nerezidentov euroobmočja, ki ne izpolnjujejo merila »visoke likvidnosti«, da bi bila lahko vključena med mednarodne rezerve (take postavke se v plačilni bilanci in stanju mednarodnih naložb vključijo med portfeljske naložbe ali »druge« naložbe). Devizna likvidnost upošteva tudi predvidene in nepričakovane kratkoročne neto odlive deviznih sredstev, med katere sodijo odplačila glavnice in obresti na posojila, terminske pozicije v tuji valuti, tokovi, povezani s povratnimi transakcijami, podaljšane kreditne linije, dana jamstva in številne druge postavke, ki niso predmet plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb. Standard predvideva tudi številne pojasnjevalne postavke. Podatki iz priloge II, tabele 3, Smernice ECB/2004/15 se pošljejo ECB za vključitev v izračun po

standardu v treh tednih po mesecu, na katerega se nanašajo.

8 STATISTIKA O MEDNARODNI VLOGI EURA

99. ECB objavlja letno poročilo o mednarodni vlogi eura. Statistika bilance stanja MFI (postavke poslov z nerezidenti so ločene na zneske v eurih in zneske v tuji valuti) in statistika izdaj vrednostnih papirjev (ki zajema izdaje nerezidentov euroobmočja v eurih) prispevata k oceni mednarodne vloge eura. Smernica ECB/2004/15 posebej za ocenjevanje mednarodne vloge eura kot naložbene valute predvideva šestmesečno razčlenitev zunanjih transakcij euroobmočja z dolžniškimi vrednostnimi papirji po valutah (na euro, dolar in druge valute) in enako razčlenitev stanja dolžniških vrednostnih papirjev rezidentov euroobmočja do tujine (konec junija in konec decembra). ESCB z enakim namenom zbira druge informacije o izdajah obveznic. Trenutno Eurosistem in več centralnih bank ESCB zbirajo tudi informacije o fakturiranju v zunanji trgovini z blagom in storitvami pretežno prek poročevalskih sistemov, ki temeljijo na plačilnem prometu. Oesterreichische Nationalbank prispeva informacije o obtoku eurobankovcev (in obtoku bankovcev nekdanjih valut držav euroobmočja) v petih sosednjih državah zunaj euroobmočja.

9 EFEKTIVNI TEČAJI EURA

100. Nominalni efektivni tečaj eura je skupno merilo zunanje vrednosti eura v razmerju do valut najpomembnejših trgovinskih partneric euroobmočja. Realni efektivni tečaj – ki ga dobimo z deflacianiranjem nominalnega tečaja z ustreznimi indeksi cen ali stroškov – se najbolj pogosto uporablja kot kazalnik mednarodne cenovne in stroškovne konkurenčnosti.

101. ECB izračunava dnevne nominalne efektivne tečaje, ki so opredeljeni kot geometrijsko tehtano povprečje bilateralnih

deviznih tečajev eura do valut trgovinskih partneric. Realni efektivni tečaji eura so tehtana povprečja cen ali stroškov na euroobmočju glede na trgovinske partnerice, izražena v skupni valuti. Ker podatki o cenah in stroških niso na voljo bolj pogosto, se realni efektivni tečaji izračunavajo mesečno ali četrtletno.

102. Uteži, uporabljene za trgovinske partnerice, so izpeljane iz njihovih deležev v trgovini z industrijskimi izdelki na euroobmočju, pri čemer ni vključena trgovina znotraj euroobmočja, v dveh triletnih obdobjih (in sicer v obdobju 1995–1997 ter po dodatnem delu leta 2004 v obdobju 1999–2001). Uteži se določijo na podlagi informacij o izvozu in uvozu. Uteži uvoza so enostavni deleži vsake države partnerice v celotnem uvozu euroobmočja iz vseh držav partneric. Uteži izvoza so določene tako, da zajamejo tako pomen posameznih trgov za izvoz euroobmočja kot konkurenco, s katero se soočajo izvozniki euroobmočja na tujih trgih, in sicer s strani domačih proizvajalcev in izvoznikov iz tretjih držav.

103. Efektivni tečaji so izračunani v razmerju do dveh skupin trgovinskih partneric: EER-23, ki jo sestavlja 13 držav članic EU zunaj euroobmočja in deset glavnih trgovinskih partneric zunaj Evropske unije, in EER-42, ki jo sestavlja EER-23 in 19 drugih držav. Za EER-23 se nominalni efektivni tečaj izračunava dnevno, realni indeksi pa so na voljo mesečno (z uporabo cen življenjskih potrebščin in cen pri proizvajalcih) in četrtletno (z uporabo deflatorja BDP in stroškov dela na enoto proizvoda). Za širšo skupino se nominalni efektivni tečaj in realni efektivni tečaj izračunavata mesečno na podlagi maloprodajnih cen.

10 STATISTIKA DRŽAVNIH FINANC

104. Statistika državnih financ je statistika, ki zajema transakcije in stanja sektorja država (S.13 v ESR 95), ki je sestavljen iz podsektorjev centralna država, regionalna

država, lokalna država in skladi socialne varnosti. ECB se za javne finance zanima iz dveh razlogov. Za namene konvergenčnih poročil o pripravljenosti držav članic na uvedbo eura in v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem ter Pakta za stabilnost in rast je poudarek na letnih podatkih javnofinančnega primanjkljaja/presežka in konsolidiranega javnega dolga v posameznih državah članicah EU. V skladu s Smernico ECB/2005/5, ki formalizira dolgo prisotno potrebo po takih podatkih iz držav članic, centralne banke ECB posredujejo letne račune države skupaj s prihodki, odhodki, primanjkljajem/presežkom, potrebami po zadolževanju, kupninami iz naslova privatizacije in dolgom. Ti podatki omogočajo ECB, da vključi transakcije med institucijami EU in državami članicami na način, ki obravnava institucije EU pri transakcijah z zadevnimi državami članicami kot dodatni podsektor države, namen pa je podati boljšo sliko javnofinančnih transakcij v gospodarstvu v primerjavi s podatki, ki se nanašajo samo na nacionalne sektorje država. ECB prejema tudi letne podatke o prilagoditvi med primanjkljajem in dolgom, tj. o podrobnih uskladitvah sprememb v javnem dolgu ob koncu leta z javnofinančnim primanjkljajem ali presežkom med letom. Smernica ECB/2005/5 (spremenjena s Smernico ECB/2006/2) zahteva, da se vsi ti podatki poročajo v skladu s podatki, ki jih države članice posredujejo Evropski komisiji na podlagi ESR 95 in postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Računi države, ki temeljijo na postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, odstopajo od ESR 95 le v nekaterih, vendar pomembnih točkah, predvsem v zajetju in vrednotenju javnega dolga.

105. Ker je dejavnost države pomemben dejavnik v gospodarskih gibanjih in na finančnih trgih, ECB potrebuje tudi četrtletne podatke o finančnih in nefinančnih transakcijah države in stanju javnega dolga. Različne uredbe Skupnosti, ki so bile sprejete od leta 2000 dalje, zahtevajo poročanje četrtletnih podatkov o prihodkih in odhodkih države, finančnih

transakcijah in bilanci stanja v državah članicah. Zato bo kmalu na voljo izčrpna četrtletna statistika za sektor država v Evropski uniji. Uredba št. 501/2004 zahteva, da države članice posredujejo četrtletne finančne podatke v treh mesecih po koncu četrtletja, na katerega se nanašajo, in sicer ločeno za centralno državo, lokalno državo in sklade socialne varnosti z razčlenitvijo po instrumentih, pri centralni državi in skladih socialne varnosti pa tudi z informacijami o nasprotnih strankah. Čeprav popolni podatki še niso povsem dosegljivi, je Uredba že izboljšala kakovost FRMU za sektor država, prek informacij o nasprotnih strankah pa se je izboljšala tudi statistika o drugih nefinančnih sektorjih euroobmočja. Ti podatki bodo del četrtletnih računov institucionalnih sektorjev euroobmočja, ko bodo na voljo leta 2007 (glej spodaj).

11 RAČUNI EUROOBMOČJA ZA INSTITUCIONALNE SEKTORJE

11.1 UVOD

106. V okviru opredelitev in konceptualnega okvira ESR 95 zagotavljajo računi institucionalnega sektorja izčrpne podatke o finančnih in nefinančnih transakcijah v vsakem institucionalnem sektorju. Dajejo popolno sliko gospodarske dejavnosti od proizvodnje do ustvarjanja in porabe dohodka za potrošnjo ali varčevanje, prek transakcij s kapitalskimi sredstvi do neto posojanja ali izposojanja ter ustreznih pridobitev finančnih sredstev ali obveznosti skupaj s podrobnostmi o instrumentih in v nekaterih primerih o protipostavkah. Računi institucionalnih sektorjev zagotavljajo tudi finančno bilanco stanja, ki prikazuje sredstva in obveznosti, ter račune, ki usklajujejo transakcije s spremembami v bilanci stanja. Rezultati so zlasti za sektorje nefinančnih družb in gospodinjstev neprecenljivi za ekonomsko analizo in napovedovanje. Prizadevanje za združitev skoraj vseh informacij (ekonomskih in finančnih) znotraj okvira ESR 95 v usklajeno strukturo povečuje točnost in usklajenost ter

s tem uporabnost podatkov. ESR 95 predpisuje račune institucionalnih sektorjev, vendar samo letne, kar pa zelo zmanjšuje njihovo vrednost za analizo poslovnih ciklov in projekcije. Skladno s tem ECB in Evropska komisija ob podpori novejše zakonodaje Skupnosti skupaj razvijata četrletne račune institucionalnih sektorjev in želita doseči rezultate, ki jih bo mogoče objaviti, do pomladi 2007.

107. V celotnem nizu računov finančni računi evidentirajo transakcije posojanja in izposojanja gospodarskih sektorjev, bilance stanja pa zajemajo stanja izposojanja in posojanja skupaj z uskladitvijo med skupnimi transakcijami in spremembami v bilanci stanja. ECB od leta 2001 dalje četrletno objavlja delne finančne račune in bilance stanja za euroobmočje. V sedanji obliki prikazujejo četrletni podatki glavne finančne naložbe in financiranje nefinančnih sektorjev (tj. nefinančnih družb, gospodinjstev in širše države) ter zavarovalnic in pokojninskih skladov, kar dopolnjuje analizo denarne politike in prispeva k analizi in napovedim zlasti za gospodinjstva in nefinančne družbe. FRMU se lahko uporabljajo tudi za analizo finančne stabilnosti, za kar so pomembne informacije o transakcijah in stanjih bilance stanja gospodarskih sektorjev. Zagotavljajo tudi okvir, v katerem je mogoče oceniti in preveriti usklajenost bolj pogostih podatkov, predvsem denarne statistike, plačilnobilančne statistike in statistike izdaj vrednostnih papirjev ter statistike državnih financ. Njihova uporabnost se bo zelo povečala, ko jih bo mogoče vključiti v skladne nefinančne račune za institucionalne sektorje, kakor je opisano v poglavju 11.4.

11.2 VIRI ZA ČETRTLETNE FINANČNE RAČUNE MONETARNE UNIJE (FRMU)

108. ESR 95 zahteva, da države članice pripravljajo finančne račune v obliki podrobnih prikazov finančnih transakcij ter finančnih sredstev in obveznosti po tržni vrednosti skupaj z uskladitvijo v računu vrednotenja in v tako imenovanem računu drugih sprememb obsega sredstev. ESR navaja pet glavnih

gospodarskih sektorjev (nefinančne družbe, S.11; finančne družbe, S.12; država, S.13; gospodinjstva, S.14; in nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, S.15). S.12 in S.13 sta nadalje razdeljena v podsektorje.

109. ESR 95 zavezuje države članice, da finančne račune pripravljajo samo letno. Kljub temu Smernica ECB/2002/7 zahteva, da nacionalne centralne banke euroobmočja v ECB pošiljajo četrletne podatke nacionalnih finančnih računov, ki zajemajo nefinančne sektorje in tudi zavarovalnice in pokojninske sklade. To zahtevo izpolnjujejo skoraj vse centralne banke. Nacionalne centralne banke morajo posredovati podatke za obdobje od konca leta 1997 dalje. Informacije prihajajo veliko počasneje kot statistika ECB za euroobmočje, ki kljub temu da je pravočasna in dobro usklajena s potrebami FRMU, zagotavlja samo del potrebnih informacij.

110. ECB združi podatke iz bilance stanja MFI in nacionalnih finančnih računov in tako pripravi četrletne podatke o finančnih transakcijah in bilancah stanja za nefinančne sektorje na euroobmočju. Ti podatki so zelo uporabni, vendar bi jih bilo mogoče glede zajatja in pravočasnosti še izboljšati.

111. V nadaljevanju je povzeta informacija, kakršna je trenutno predstavljena. Nova Smernica ECB/2005/13, ki spreminja Smernico ECB/2002/7, izboljšuje rok zagotavljanja podatkov s 130 na 110 dni po koncu četrletja, na katerega se podatki nanašajo. Veljati začne aprila 2006, kar bo kmalu omogočilo objavo agregatov za euroobmočje v 120 dneh po preteku četrletja. Smernica zahteva pripravo popolnih četrletnih nacionalnih finančnih računov (s polnim zajetjem kategorij finančnih sredstev in obveznosti ter s polnim zajetjem institucionalnih sektorjev in tujine) tako za finančno bilanco stanja kot za podatke o transakcijah. Nekatere informacije o nasprotnih sektorjih, ki jih sedaj v večini nacionalnih finančnih računov ni, bodo postopno na voljo do aprila 2008. Med drugimi

izboljšavami upošteva spremenjena Smernica tudi novo zakonodajo Skupnosti o finančnih računih države in določa zahteve v primeru širitve euroobmočja.

11.3 GLAVNA FINANČNA SREDSTVA IN OBVEZNOSTI NEFINANČNIH SEKTORJEV TER ZAVAROVALNIC IN POKOJNINSKIH SKLADOV

11.3.1 IMETJA FINANČNIH SREDSTEV PO SEKTORJIH

112. Kratkoročne finančne naložbe zajemajo pretežno imetja širšega denarnega agregata (M3) znotraj nefinančnih sektorjev euroobmočja ter tudi nekatere kratkoročne terjatve do drugih sektorjev euroobmočja. Vloge, ki so opredeljene kot dolgoročne finančne naložbe, so vloge, vezane nad dve leti, in vloge na odpoklic z dobo odpoklica več kot tri mesece. Zavarovalne tehnične rezervacije so terjatve do zavarovalnih družb za življenjsko zavarovanje in pokojninskih skladov. Skupaj z dolgoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji (običajno nad enim letom), delnicami, ki kotirajo na borzi, in točkami investicijskih skladov (razen SDT) predstavljajo pomembno sestavino dolgoročnih finančnih naložb gospodinjestev.

113. Statistika bilance stanja MFI zagotavlja podatke, ki se uporabljajo za ocenjevanje gotovine in vlog ter delnic/točk SDT, ki jih imajo nefinančni sektorji na euroobmočju. Vloge nebank (nefinančnih sektorjev za ta namen ni mogoče opredeliti ločeno) pri bankah zunaj euroobmočja se delno ocenijo iz plačilnobilančnih virov. Imetja dolžniških vrednostnih papirjev in delnic (tako neposredna imetja kot posredna imetja prek investicijskih skladov) je težje ugotoviti zaradi problema ugotavljanja imetnikov tržnih vrednostnih papirjev. Sedanja oblika četrletnih nacionalnih finančnih računov omogoča oceno skupnih imetij nefinančnih sektorjev na euroobmočju, ni pa mogoča nadaljnja razčlenitev teh imetij po nefinančnih sektorjih. Kot je navedeno v odstavku 78, bodo nekatere informacije o teh imetjih na voljo v skladu s Smernico ECB/2005/13.

11.3.2 OBVEZNOSTI PO SEKTORJIH

114. Glavne sestavine financiranja nefinančnih sektorjev so vrednostni papirji, posojila in delnice, ki kotirajo na borzi. Glavne obveznosti nefinančnih sektorjev na euroobmočju je razmeroma enostavno ugotoviti iz statistike euroobmočja in četrletnih podatkov nacionalnih finančnih računov. Za razliko od sredstev so obveznosti popolnoma razčlenjene po sektorjih, posojila in dolžniški vrednostni papirji pa so razčlenjeni po prvotni zapadlosti.

115. Za zavarovalnice in neodvisne pokojninske sklade na euroobmočju so na voljo podobne informacije kot za nefinančne sektorje. Glavne obveznosti teh finančnih posrednikov (tj. neto lastniški kapital gospodinjestev v rezervacijah življenjskega zavarovanja in rezervacijah pokojninskih skladov ter predujmi zavarovalnih premij in rezervacije za terjatve) se večinoma beležijo kot finančna sredstva nefinančnih sektorjev. Zneski se razlikujejo, ker imajo zavarovalnice in pokojninski skladi z euroobmočja te vrste obveznosti do nasprotnih strank zunaj euroobmočja, nefinančni sektorji na euroobmočju pa imajo police pri zavarovalnicah in pokojninskih skladih zunaj euroobmočja in imajo tudi neto lastniški kapital v neavtonomnih pokojninskih skladih.

11.4 NEFINANČNI RAČUNI INSTITUCIONALNIH SEKTORJEV

116. Finančni račun je zadnji v zaporedju računov, ki beležijo transakcije med institucionalnimi sektorji. Vsota transakcij v finančnem računu mora biti enaka izravnalni postavki, preneseni iz računa kapitala, in sicer neto posojanje ali izposojanje, ki je izid vseh nefinančnih transakcij posameznega sektorja. Kakor je navedeno zgoraj, ESR 95 zahteva posredovanje teh informacij, vendar samo letno. ECB in Komisija skupaj razvijata četrletne nefinančne račune, razčlenjene po institucionalnih sektorjih, ki bodo povezani s finančnimi računi. Prvi rezultati naj bi bili objavljeni spomladi leta 2007. Zahtevo po posredovanju četrletnih podatkov

o nefinančnih računih institucionalnih sektorjev podpira nedavna zakonodaja Skupnosti (Uredba (ES) št. 1161/2005, sprejeta julija 2005). Prvi podatki so bili v skladu z Uredbo posredovani januarja 2006 skupaj s podatki za četrtoletja od začetka leta 1999 dalje. Po prehodnem obdobju, v katerem zaradi omejitve bremena državam članicam nekaterih podatkov ni treba posredovati, Uredba zahteva pošiljanje celotnega niza računov, od računa proizvodnje do računa kapitala, skupaj s povezanimi izravnalnimi postavkami ali zbirno statistiko (bruto in neto dodana vrednost, poslovni presežek, razpoložljiv dohodek, varčevanje itd.). Po prehodnem obdobju je treba podatke posredovati v 90 dneh po preteku četrtoletja, na katerega se nanašajo. Za podatke, ki se nanašajo na gospodinjstva in podjetniški sektor, Uredba predvideva odstopanje za države članice, katerih BDP je nižji od enega odstotka skupnega BDP EU (odstopanje bodo lahko izkoristile Luksemburg in nove države članice razen Poljske). Uredba ne zahteva takojšnjega zagotavljanja informacij o protipostavkah, vendar je to predvideno kasneje.

12 STATISTIKA PLAČILNIH SISTEMOV IN SISTEMOV PORAVNAVE POSLOV Z VREDNOSTNIMI PAPIRJI

117. Eurosistem ima zakonsko predpisano nalogo, da podpira nemoteno delovanje plačilnih sistemov in v ta namen zagotavlja možnosti za plačila in poravnavo poslov z vrednostnimi papirji. Eurosistem ima tudi vlogo nadzornika plačilnih sistemov, ki so ključni za nemoteno delovanje denarne politike. ECB zlasti natančno spremlja uporabo različnih načinov plačila (gotovina, bančni računi, kreditne in debetne kartice, elektronske denarnice itd.) in delovanje medbančnih prenosov sredstev. ECB spremlja tudi sisteme poravnave poslov z vrednostnimi papirji, saj jih Eurosistem uporablja za poravnavo kreditnih operacij. Spremlja tudi povezovanje finančnih trgov na euroobmočju. Eurosistem pri opravljanju operativnih nalog in pri pregledu nad delovanjem plačilnih sistemov zbira veliko

količino podatkov, ki jih precej objavi v letnem poročilu o plačilnih sistemih in sistemih poravnave poslov z vrednostnimi papirji v Evropski uniji (Blue Book). ECB je v tesnem sodelovanju z nacionalnimi centralnimi bankami nedavno začela projekt, katerega cilj je uskladiti podatke v celotni Evropski uniji in jih združiti v eno zbirko podatkov.

13 STATISTIČNI VIDIKI ŠIRITVE EUROOBMOČJA

118. Trenutno je 13 držav članic EU zunaj euroobmočja. Vsaka od teh držav ali katera koli prihodnja država članica se mu lahko na določeni stopnji pridruži. Ko se bo to zgodilo, bo pomembno ohraniti kakovost statistike euroobmočja, zato morajo biti za vstop dobro pripravljene tudi v statističnem smislu. Kakor je pokazal vstop Grčije leta 2001, je pomembna tudi sposobnost posredovanja podatkov za nazaj za euroobmočje v razširjeni sestavi, da je mogoče izračunati stopnje rasti tudi preko te prelomnice, ter skladne časovne vrste, potrebne za ekonometrično modeliranje in napovedovanje ter analizo v prihodnost usmerjene politike. To seveda ne pomeni, da bo rezultat prav tak, kot bi bil, če bi bilo v obravnavanem obdobju euroobmočje res večje. Poleg tega bodo vedno potrebni določeni pomožni statistični podatki za euroobmočje, kakršno je bilo v času, na katerega se podatki nanašajo, kljub prekinitvam, ki izhajajo iz kasnejših širitiv.

119. Kadar so podatki za euroobmočje preprosto vsota nacionalnih podatkov, so v primeru širitve potrebni le v celoti primerljivi nacionalni podatki iz novo sodelujočih držav. Kadar pa agregati euroobmočja niso enostavna vsota nacionalnih podatkov (kot v primeru denarne statistike, plačilnobilančne statistike in statistike stanja mednarodnih naložb ter pri finančnih računih), spremembe v sestavi euroobmočja zahtevajo podatke za nazaj z zadostnimi geografskimi in sektorskimi podrobnostmi, ki omogočajo ustrezno konsolidacijo. Te podatke morajo zagotoviti

obstoječe države članice euroobmočja kako tudi nove udeleženke. Zaradi podatkov o valutah v statistiki bilance stanja MFI ter povezovanja z instrumenti, zapadlostjo in sektorji bi zahteva, da morajo države članice posredovati podatke, ki bi omogočali izdelavo agregatov za euroobmočje za datume ali obdobja za nazaj za katero koli možno sestavo euroobmočja, povzročila veliko breme poročanja na področju denarne statistike in plačilne bilance. V praksi so bili podatki za nazaj za začetek monetarne unije pripravljeni na podlagi najboljše ocene, ko pa se je euroobmočju pridružila Grčija, so bile podatkom iz sistema poročanja dodane informacije iz drugih virov (npr. mednarodna bančna statistika BIS). Po širitvi Evropske unije leta 2004 in zaradi verjetnosti nadaljnjih širitev euroobmočja so se ECB in nacionalne centralne banke nedavno sporazumele o glavnih načelih in izvedbenih ukrepih za usklajen prenos podatkov za nazaj, vendar bodo še naprej potrebne tudi določene ocene.

14 IZMENJAVA STATISTIČNIH INFORMACIJ

120. Za izmenjavo statističnih informacij znotraj ESCB in z evropskimi in mednarodnimi institucijami je potreben hiter, stabilen in varen sistem izmenjave podatkov. ESCB ima infrastrukturo za prenos datotek v obeh smereh med ECB in nacionalnimi centralnimi bankami, pri čemer uporablja namensko telekomunikacijsko omrežje in format sporočil z imenom GESMES/TS (SDMX-EDI), ki se v mednarodnem statističnem okolju na splošno uporablja za izmenjavo podatkov in metapodatkov, vključno s statističnimi strukturami, opredelitvami in seznama šifer. Omogoča tudi enostavno vključevanje statističnih zbirk podatkov v omrežja in sisteme za sprejemanje in dostavljanje datotek. Vključitev novih zbirk podatkov je enostavna. ECB uporablja isti format za izmenjavo statističnih informacij z Eurostatom in mednarodnimi organizacijami (pretežno BIS in MDS). Pri objavljanju statističnih informacij na spletu se ravno tako uporabljajo sodobne tehnologije, ki temeljijo na standardu SDMX-

ML. Pri pobudi SDMX ECB tesno sodeluje z BIS, Eurostatom, MDS, OECD, Združenimi narodi in Svetovno banko z namenom razviti učinkovitejše postopke za izmenjavo in souporabo statističnih podatkov in metapodatkov.

15 USMERITVE GLEDE OBJAV IN REVIZIJ

121. Brez razkritja zaupnih informacij o posameznih zavezancih za poročanje ali drugih subjektih je usmeritev ECB takoj in v celoti objaviti statistiko, skupaj z opisom značilnosti, vira, zajetja in konceptualne podlage. Na spletni strani ECB so na voljo vsi statistični podatki za euroobmočje in opisno gradivo ter vrsta ustreznih nacionalnih statističnih podatkov in povezav na spletne strani centralnih bank, kjer je mogoče najti te in druge podrobnejše nacionalne podatke. V statističnem delu Mesečnega biltena ECB in v statistični žepni knjigi (Statistics Pocket Book) so obsežne tabele in (v Mesečnem biltenu) članki in okvirji, ki opisujejo statistiko ECB. Številni podatki so prvič objavljeni v sporočilih za javnost ob vnaprej najavljenem času (glej prilogo 1).

122. Večina serij statističnih podatkov se revidira. Treba je popraviti napake v neobdelanih podatkih, podatki z visoko pogostostjo objavljanja se večkrat spremenijo zaradi poznejših, popolnejših informacij (npr. redni cikli revidiranja mesečne plačilne bilance euroobmočja ob prejemu popolnejših četrtnih podatkov), predhodne podatke pa je treba občasno spremeniti tudi zaradi metodoloških izboljšav. Politika ECB je, da vnaprej objavi cikle revizij, zagotavlja popolno dokumentacijo o revizijah in spremlja njihovo velikost in vzorec ter, kolikor je to mogoče, predhodne podatke spreminja ob sprejemljivih stroških.

123. Ob naraščajočem številu statističnih področij je ECB (tako kot Evropska komisija) formalizirala postopek nadzora kakovosti statističnih podatkov tako, da zahteva redna

poročila, v katerih so na sistematičen način pregledani različni vidiki kakovosti. Taka poročila se objavljajo na področju plačilnobilančne statistike in statistike stanja mednarodnih naložb (trenutno na podlagi člena 6 Smernice ECB/2004/15) in so v skladu s smernicami potrebna tudi za četrletne finančne račune (ECB/2002/7, kakor je bila spremenjena s Smernico ECB/2005/13) in statistiko državnih financ (ECB/2005/5). Smernica o denarni in bančni statistiki (ECB/2003/2, kakor je bila spremenjena s Smernico ECB/2005/4), ki zajema tudi izdaje vrednostnih papirjev in DFP, zahteva, da centralne banke spremljajo kakovost podatkov, ki jih predložijo ECB. Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o sestavljanju četrletnih nefinančnih računov po institucionalnih sektorjih nalaga državam članicam obveznosti glede standardov kakovosti in bo zahtevala, da Komisija o kakovosti podatkov poroča Evropskemu parlamentu in Svetu v petih letih od začetka veljavnosti Uredbe.

124. ECB se pri objavljanju statističnih podatkov in njihovem revidiranju po objavi usklajuje z nacionalnimi centralnimi bankami in po potrebi z Eurostatom. Namen je objavljati najnovejše podatke in hkrati čimbolj ohranjati usklajenost med statističnimi področji in različnimi časovnimi obdobji.

16 PRAVNI INSTRUMENTI ECB O STATISTIKI

125. Člen 5 Statuta in Uredba Sveta (ES) št. 2533/98 določata pravni okvir za statistične dejavnosti ECB. Nadaljnji pravni instrumenti, določeni v členih 34 in 14.3 Statuta, postavljajo obveznikom za poročanje, ki so določeni na podlagi referenčne populacije obveznikov za poročanje iz člena 2 Uredbe št. 2533/98, posebne zahteve glede podatkov oziroma dajejo nacionalnim centralnim bankam (ali drugim statističnim agencijam) navodila, katere podatke morajo posredovati ECB, v kakšni obliki, kdaj in kako. Uredbe ECB so naslovljene na zavezance za poročanje in se neposredno uporabljajo v sodelujočih državah

članicah. Smernice ECB so zavezujoče za članice Eurosistema, vključno z ECB. Priporočila ECB niso zavezujoča, vendar se lahko na njihovi podlagi statistične agencije v sodelujočih državah članicah, ki posredujejo podatke, seznanijo s statističnimi zahtevami ECB, čeprav niso centralne banke. Namen obvestil pa je posredovati informacije. Seznam pravnih instrumentov ECB, ki so trenutno v veljavi, je naveden na naslednji strani.

DENARNA STATISTIKA, STATISTIKA FINANČNIH INSTITUCIJ IN FINANČNIH TRGOV

Uredba (22. november 2001) o konsolidirani bilanci stanja v sektorju monetarnih finančnih institucij (ECB/2001/13), ([UL L333, 17.12.01](#)).

Uredba (21. november 2002) o spremembah Uredbe ECB/2001/13 (ECB/2002/8), ([UL L330, 06.12.02](#)).

Uredba (18. september 2003) o spremembah Uredbe ECB/2001/13 (ECB/2003/10), ([UL L250, 02.10.03](#)).

Uredba (20. december 2001) o statistiki obrestnih mer, ki jih monetarne finančne institucije uporabljajo za vloge in posojila v razmerju do gospodinjstev in nefinančnih družb (ECB/2001/18), ([UL L010, 12.01.02](#)).

Uredba (16. december 2004) o spremembah Uredb ECB/2001/13 in ECB/2001/18 (ECB/2004/21), ([UL L371, 18.12.04](#)).

Smernica (6. februar 2003) o nekaterih zahtevah Evropske centralne banke za statistično poročanje ter postopkih poročanja statističnih informacij nacionalnih centralnih bank s področja denarne in bančne statistike (ECB/2003/2), ([UL L241, 26.09.03](#)).

Smernica (13. februar 2004) o spremembah Smernice ECB/2003/2 (ECB/2004/1), ([UL L083, 20.03.04](#)).

Smernica (15. februar 2005) o spremembah Smernice ECB /2003/2 (ECB/2005/4), ([UL L109, 29.04.05](#)).

Obvestilo Evropske Centralne Banke o naložitvi sankcij zaradi kršitev zahtev za statistično poročanje v zvezi z bilanco stanja (2004/C195/10), ([UL C195, 31.07.04](#)).

PLAČILNA BILANCA IN Z NJO POVEZANA ZUNANJA STATISTIKA

Smernica (16. julij 2004) o zahtevah Evropske centralne banke za statistično poročanje na področju statistike plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb ter predloge za dajanje podatkov o mednarodnih rezervah in devizni likvidnosti (ECB/2004/15), ([UL L354, 30.11.04](#)) (povezano priporočilo je ECB/2004/16), ([UL C292, 30.11.04](#)).

FINANČNI RAČUNI

Smernica (21. november 2002) o zahtevah Evropske centralne banke glede statističnega poročanja na področju četrletnih finančnih računov (ECB/2002/7), ([UL L334, 11.12.02](#)).

Smernica (17. november 2005) o spremembah Smernice ECB/2002/7 (ECB/2005/13), ([UL L030, 02.02.06](#)).

STATISTIKA DRŽAVNIH FINANC

Smernica (17. februar 2005) o zahtevah Evropske centralne banke za statistično poročanje in o postopkih za izmenjavo statističnih informacij znotraj Evropskega sistema centralnih bank na področju statistike državnih financ (ECB/2005/5), ([UL L109, 29.04.05](#)).

Smernica (3. februar 2006) o spremembah Smernice ECB/2005/5 (ECB/2006/2), ([UL L040, 11.02.06](#)).

ZAUPNOST STATISTIČNIH PODATKOV

Smernica (22. december 1998) o skupnih pravilih in minimalnih standardih varovanja zaupnosti posameznih statističnih informacij, ki jih zbira ECB s pomočjo NCB (ECB/1998/NP28), (UL L055, 24.02.01)¹.

1 Ni na voljo v slovenskem jeziku.

PRILOGA 1

POGOSTOST IN PRAVOČASNOST OBJAVE AGREGIRANIH STATISTIČNIH PODATKOV ZA EUROOBMOČJE

ECB objavlja širok razpon statističnih podatkov v mesečnih in četrtnih sporočilih za javnost ter v poglavju o statističnih podatkih euroobmočja v Mesečnem biltenu ECB, ki je običajno objavljen vsak drugi četrtek v mesecu. Podrobnosti o statističnih podatkih, predstavljenih spodaj, so na voljo tudi v statističnem delu spletne strani ECB (www.ecb.int).

Denarna gibanja v euroobmočju (objavljeno vsak mesec na 19. delovni dan po preteku meseca, na katerega se podatki nanašajo).

Statistika obrestnih mer MFI (objavljeno vsak mesec na 30. delovni dan po preteku meseca, na katerega se podatki nanašajo).

Statistika izdaj vrednostnih papirjev v euroobmočju (objavljeno vsak mesec na približno 20. koledarski dan drugega meseca po preteku meseca, na katerega se podatki nanašajo).

Statistika plačilne bilance euroobmočja (objavljeno vsak mesec med 21. in 29. koledarskim dnevom drugega meseca po preteku meseca, na katerega se podatki nanašajo).

Statistika plačilne bilance euroobmočja z geografsko razčlenitvijo in statistika stanja mednarodnih naložb (objavljeno četrtno približno štiri mesece po preteku četrtnega leta, na katerega se podatki nanašajo).

Statistika stanja mednarodnih naložb euroobmočja z geografsko razčlenitvijo (objavljeno letno približno 10^{1/2} mesecev po preteku leta, na katerega se podatki nanašajo).

Mednarodne rezerve in devizna likvidnost (objavljeno vsak mesec na zadnji delovni dan po preteku meseca, na katerega se podatki nanašajo).

Financiranje in finančne naložbe nefinančnih sektorjev na euroobmočju; glavna finančna sredstva in obveznosti zavarovalnic in pokojninskih skladov (objavljeno četrtno približno 4^{1/2} mesece po preteku četrtnega leta, na katerega se podatki nanašajo).

Statistika investicijskih skladov euroobmočja (objavljeno četrtno približno 3^{1/2} mesece po preteku četrtnega leta, na katerega se podatki nanašajo).

Četrtna statistika o državnih financah euroobmočja (objavljeno četrtno približno 4^{1/2} mesece po četrtnem letu, na katerega se podatki nanašajo).

Letna statistika o državnih financah euroobmočja (objavljeno letno približno 4^{1/2} mesece po koncu leta, na katerega se podatki nanašajo).

Dodatna splošna ekonomska statistika euroobmočja, ki obsega cene stanovanjskih nepremičnin (objavljeno dvakrat letno približno štiri mesece po preteku obdobja, na katerega se podatki nanašajo), kazalnike trga dela (objavljeno četrtno dva do štiri mesece po obdobju, na katerega se podatki nanašajo), osnovni kapital euroobmočja (objavljeno letno približno 1 leto in pol po preteku leta, na katerega se podatki nanašajo) ter desezoniran HICP (objavljeno mesečno po Eurostatovi objavi nedesezoniranih mesečnih serij HICP, približno 18 dni po preteku meseca, na katerega se podatki nanašajo).

PRILOGA 2

RAZPOLOŽLJIVOST PODATKOV

Euroobmočje je bilo vzpostavljeno januarja 1999. ECB je za analitične in raziskovalne namene ob pomoči nacionalnih centralnih bank kljub temu pripravila številne serije statističnih podatkov o predhodnih gibanjih na območju, ki danes obsega euroobmočje, nove zahteve pa pogosto vključujejo tudi podatke za nazaj (ne vedno do začetka leta 1999), ki naj bi bili čimbolj primerljivi. Ta priloga navaja, kako daleč za nazaj so na voljo nekatere ključne serije podatkov za euroobmočje v sedANJI sestavi. Ker postaja statistika euroobmočja sčasoma vse bolj podrobna in izčrpna, razpoložljivost podatkovnega niza, na primer od leta 1994 dalje, ne pomeni, da so vse podrobnosti, ki jih ECB objavlja v svojem Mesečnem biltenu, na voljo za celotno preteklo obdobje. Poleg tega so podatki za nazaj, pogosto pripravljene na podlagi neuskklajenih virov, ki so bili zasnovani za druge namene, običajno slabše kakovosti kot poznejši podatki in niso v celoti primerljivi.

Priloga zadeva agregate euroobmočja. Tukaj niso obravnavani podatki za posamezne države članice, ki so lahko na voljo za daljša ali krajša obdobja.

STATISTIKA MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ IN FINANČNIH TRGOV

Bilanca stanja MFI – mesečni podatki od konca septembra 1997 dalje (vključno z Grčijo od marca 1998 dalje).

Denarni agregati (M1, M2-M1 in M3) – mesečni podatki od januarja 1980 dalje (z manj zanesljivimi podatki od leta 1970 dalje, ki so bili pripravljene za raziskovalne namene).

»Bančno« posojanje – mesečni podatki od januarja 1983 dalje.

Investicijski skladi (razen skladov denarnega trga) – četrtletne bilance stanja od konca leta 1998 dalje.

Izdaje vrednostnih papirjev (dolžniški vrednostni papirji) – bruto in neto izdaje: mesečni podatki od januarja 1999 dalje; stanja: mesečni podatki od decembra 1989 dalje.

Izdaje vrednostnih papirjev (delnice, ki kotirajo na borzi) – bruto in neto izdaje: mesečni podatki od januarja 1999 dalje; stanja: mesečni podatki od decembra 1998 dalje.

Obrestne mere MFI – mesečni podatki o šestih obrestnih merah za vloge in štirih obrestnih merah za posojila iz neuskklajenih nacionalnih virov od januarja 1996 dalje.

Obrestne mere MFI – mesečni podatki za sedanje usklajene serije (45 kazalnikov: 31 o novih poslih, 14 o obstoječih poslih) od januarja 2003 dalje.

Obrestne mere denarnega trga, donosi državnih obveznic, borzni indeksi – mesečni podatki od januarja 1994 dalje.

PLAČILNA BILANCA IN Z NJO POVEZANA ZUNANJA STATISTIKA

Tekoči račun in glavne sestavine – četrtletni podatki od prvega četrtletja 1980 dalje; mesečni podatki od januarja 1997 dalje.

Finančni račun – mesečni podatki od januarja 1998 dalje.

Geografska razčlenitev plačilne bilance – četrtni podatki od prvega četrtnja 2003 dalje.

Monetarni prikaz plačilne bilance – četrtni podatki od prvega četrtnja 2000 dalje, mesečni podatki od marca 2003 dalje.

Stanje mednarodnih naložb – letni podatki od konca leta 1997 dalje (neto stanja samo za leti 1997 in 1998); četrtni podatki od prvega četrtnja 2004 dalje.

Geografska razčlenitev stanja mednarodnih naložb – letni podatki od konca 2002 dalje.

Mednarodne rezerve in devizna likvidnost – mesečni podatki od decembra 1999 dalje (mednarodne rezerve samo od decembra 1998 dalje).

Efektivni tečaj eura (nominalni in realni) – od leta 1993 dalje; nominalni efektivni tečaj do skupine EER-23 je na voljo dnevno, realni efektivni tečaj je na voljo mesečno ali četrtno, odvisno od deflatorja; do skupine EER-42 se tako nominalni kot realni efektivni tečaj, ki temelji le na indeksu cen življenjskih potrebščin, izračunava mesečno.

STATISTIKA DRŽAVNIH FINANC

Prihodki in odhodki (glavne sestavine), primanjkljaj/presežek, prilagoditve primanjkljaja/dolga, dolg (glavne sestavine) – letni podatki od leta 1991 dalje.

Prihodki in odhodki (glavne sestavine), primanjkljaj/presežek – četrtni podatki od prvega četrtnja 1999 dalje.

Dolg in prilagoditve med primanjkljajem in dolgom (glavne sestavine) – četrtni podatki od prvega četrtnja 2000 dalje.

FINANČNI IN NEFINANČNI RAČUNI

Glavna finančna sredstva in obveznosti nefinančnih sektorjev – četrtni podatki od četrtega četrtnja 1997 dalje.

Glavna finančna sredstva in obveznosti zavarovalnic in pokojninskih skladov – četrtni podatki od četrtega četrtnja 1997 dalje.

Varčevanje, naložbe in financiranje (po sektorjih) – letni podatki od leta 1990 dalje.

SPLOŠNA EKONOMSKA STATISTIKA

Dodatna splošna ekonomska statistika euroobmočja (glej prilogo 1) – podatki od leta 1996 dalje ali za zgodnejša obdobja.

PRILOGA 3

IZBRANI VIRI

ZAKONODAJA SKUPNOSTI

Protokol o Statutu ESCB in ECB

Protokol o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem

Protokol o konvergenčnih kriterijih

Uredba Sveta (ES) št. 2223/96 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Skupnosti (ESR 95)

Uredba Sveta (ES) št. 2533/98 o zbiranju statističnih informacij s strani Evropske centralne banke

Uredba (ES) št. 1221/2002 Evropskega parlamenta in Sveta o četrtnih nefinančnih računih sektorja država

Uredba (ES) št. 501/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o četrtnih finančnih računih sektorja država

Uredba Sveta (ES) št. 1222/2004 o zbiranju in pošiljanju podatkov o četrtnem javnem dolgu

Uredba (ES) št. 1161/2005 Evropskega parlamenta in Sveta o sestavljanju četrtnih nefinančnih računov po institucionalnih sektorjih

ORGANIZACIJA STATISTIČNEGA DELA

Memorandum o soglasju¹ o ekonomski in finančni statistiki med generalnim direktoratom za statistiko Evropske centralne banke in Statističnim uradom Evropskih skupnosti

DRUGO

Plačilnobilančni priročnik¹ (5. izdaja, 1993; Mednarodni denarni sklad)

Pregled zahtev na področju splošne ekonomske statistike (ECB – december 2004)

Mesečni bilten ECB – poglavje o statističnih podatkih euroobmočja (december 2005)

¹ Ni na voljo v slovenskem jeziku.

ISSN 1725574-0

9 771725 574008